

Digitale sexkrænkelser

Udarbejdet af:
Sidsel Thomsen Devantier
2012-3670

Vejleder: Lene Wachter Lentz

Den 29. september 2017

Indholdsfortegnelse

Abstract	4
1. Introduktion	6
1.1. Baggrund	6
1.2. Terminologi	9
1.2.1. Hævnporno ctr. pornografi uden samtykke	9
1.2.2. Digitale sexkrænkelser	10
1.3. Problemstilling	12
1.4. Fokus og afgrænsning.....	12
1.5. Metode og retskilder	13
1.6. Projektets opbygning	15
2. Sondring mellem straffelovens § 264 d, § 232 og § 235.....	16
2.1. Straffelovens § 264 d	16
2.1.1. Baggrund	16
2.1.2. Den primære og sekundære handling	19
2.1.3. Usande oplysninger og billedredigering.....	19
2.1.4. Offentlig meddelelse contra videregivelse	21
2.1.5. Uberettiget contra berettiget videregivelse.....	22
2.1.6. Samtykkets udstrækning og gyldighed.....	23
2.1.7. Private forhold og hvad der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden	27
2.1.8. Forsæt	29
2.1.9. Påtalekompetence	30
2.2. Straffelovens § 232	33
2.2.1. Baggrund	33
2.2.2. Bestemmelsens anvendelighed i sager om digitale sexkrænkelser	34
2.3. Straffelovens § 235	38
2.3.1. Baggrund	38
2.3.2. Pornografisk og utugtigt grafisk materiale	41
3. Sammenspillet mellem straffelovens § 264 d, § 232 og § 235.....	44
3.1. Domme hvor der straffes i sammenstød	44
3.1.1. Retten i Aarhus, den 13. juni 2016	44
3.1.2. Retten i Glostrup, den 16. marts 2015	46
3.1.3. Retten i Holbæk, den 22. juni 2016	46
3.1.4. Retten i Aalborg, den 31. marts 2017.....	47
3.1.5. Retten i Hjørring, den 13. oktober 2016.....	48

3.1.6. Sammenfatning	48
3.2. Domme hvor der ikke straffes i sammenstød	50
3.2.1. Retten i Roskilde, den 11. august 2016	50
3.2.2. Retten i Aarhus, den 19. april 2016	51
3.2.3. Sammenfatning	51
3.3. Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser	53
3.4. Sammenfatning	55
4. Konklusion	61
5. Litteraturliste	65

Abstract

The term involuntary pornography also referred to as “revenge porn” covers the distribution of sexually graphic material of a person, including images and videos, without the individual’s consent. Furthermore, the images are often posted with identifying personal information of the victims, which may cause truly devastating pain to their personal lives. There has been an unprecedented increase in the popularity of the phenomenon and therefore a wide-ranging number of social media platforms now serve as the main source of distribution of involuntary pornography, including Facebook, Instagram, Snapchat and a various number of websites. Due to that fact the Danish government as retaliation has also initiated several legislative measures, such as increasing the maximum penalty from six months to two years’ imprisonment when violating section 264 d of the criminal law. In light of this issue, this thesis seeks to analyse the current legal remedies when prosecuting a defendant due to distribution of involuntary pornography.

In a legal dogmatic analysis of section 264 d, section 232 and section 235 of the criminal law, the thesis examines the legal compliances of the paragraphs as well as explaining the shortcomings of each. Regardless of how the sexual explicit images or videos are obtained, the thesis seeks to find out to which degree the Danish Penal Code criminalizes such digital violations. It also examines the current legal options offered victims, outlining both implications and advantages of the criminal and civil remedies available.

Furthermore, the increase in number of cases has given rise to the question whether the Danish Prosecution Service brings charges after the right sections of the criminal law.

In order to establish an overview of the challenges relating to this issue, the Director of Public Prosecutions has issued clear guidelines to the local Prosecutions Services with the purpose of improving the handling of cases. The aforementioned guidelines and the interaction between these and current case law will help clarifying the current legal state under the national law relating to involuntary pornography. Based on case law the following analysis also evaluates which argumentation and evidence the judges has weighed the highest when sentencing in a District Court.

After clarifying the compliances of the relevant sections of the Danish criminal law and the current legal state of involuntary pornography, the analysis also enables conclusions relating the general legal implications of facing the phenomenon.

1. Introduktion

Denne afhandling adresserer den aktuelle retstilstand i relation til emnet digitale sexkrænkelser. Præmissen for at beskæftige sig med hævnporno som et juridisk emne tager først og fremmest udgangspunkt i spørgsmålet om, hvilke type handlinger der kan gøres til genstand for tiltalerejsning samt hvilke bestemmelser, anklagemyndigheden kan rejse tiltale efter. Ved begrebet digitale sexkrænkelser forstås distribuering af seksuelt grafisk materiale uden at der foreligger samtykke hertil fra den afbildede person. Som følge af den øgede digitalisering er vejen til distribuering af sådanne digitale sexkrænkelser betydeligt forenklet. Dette har givet anledning til en række juridiske problematikker, der tjener som grundlag for denne afhandlings overordnede problemstilling.

1.1. Baggrund

Digitale sexkrænkelser, på engelsk blandt andet kendt som ”*revenge porn*”, er en gammel adfærd men en ny type kriminalitet.¹ Et illustrerende eksempel herpå er Hustler Magazine, som i 1980'erne udgav en månedlig reportage med nøgne kvinder, også kendt som ”*Beaver Hunt*”. Til brug for reportagen blev nøgenbilleder indsendt af læserne med dertilhørende informationer, såsom kvindernes navne, hobbyer og seksuelle fantasier. Det viste sig dog hurtigt, at mange af kvinderne, hvis billeder optrådte i bladet, ikke selv havde indsendt disse. Flere af kvinderne sagsøgte derfor Hustler Magazine for at have udgivet billederne uden gyldigt samtykke hertil og for ikke at kontrollere ægtheden af de fremsendte samtykkeerklæringer.² I Danmark findes eksempler på lignende sager, hvor der er blevet indsendt seksuelt krænkende billeder til bl.a. ugeblade uden at den afbildede person havde givet samtykke hertil, alt sammen med henblik på offentliggørelse.³

¹ Samme udtryk anvendes i artikel fra Dansk Stalkingcenter

² Wood v. Hustler

³ Vestre Landsrets dom af 19. oktober 1999 gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2000, s. 56: Tiltalte idømt betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 264 d ved at indsende to nøgenbilleder af sin tidligere hustru med henblik på offentliggørelse i et ugeblad.

I dag optræder sådanne sexkrænkelser ikke længere udelukkende i magasiner og ugeblade men i dag på mere end 3.000 websites⁴ og distribueres yderligere via e-mails, diverse applikationer og tekstbeskeder.

Som følge af internettets frembrud og tilgængelighed, som nu gør det muligt at oprette gratis websites og nye delingsmetoder, kan et enkelt billede eller en video spredes og gøres tilgængeligt for millioner af mennesker, hvortil bagmanden i mangen tilfælde stadig kan forblive anonym. En enkelt deling kan således potentielt udvikle sig til at være en vedvarende forbrydelse, hvortil krænkelsen forstærkes i de tilfælde, hvor billedet eller videoen er ledsaget af eksplicitte detaljer om offerets identitet, bopæl eller kontaktoplysninger.

Justitsministeriet fremlagde den 1. februar 2017 en kortlægning om ulovlig deling af seksuelt krænkende materiale.⁵ Heraf fremgår det, at Dansk Kvindesamfund vurderer, at digitale sexkrænkelser kan inddeles i fire overordnede kategorier:⁶

- 1. En hævnmotiveret krænkelse som følge af et bristet forhold.*
- 2. Hacking af en persons personlige computer, hvorefter private filer kopieres og deles.*
- 3. Fotografering af uvidende personer, hvorefter materialet videredistribueres.*
- 4. Redigering og billedmanipulation af uvidende personers ansigter, som påsættes anonyme kroppe i pornografiske stillinger, så billederne fremstår som værende ægte, hvorefter de videredistribueres.*

Red Barnet har til brug for samme kortlægning vurderet, at der ligefrem kan være tale om ”samlere”, som indhenter allerede offentliggjorte billeder, hvorefter disse anvendes som samlerobjekter.⁷ Hertil nævnes, at der er fundet konkrete eksempler på en organiseret forespørgsel og salg af seksuelt krænkende materiale af piger og drenge fra bestemte lokalom-

⁴ The Economist: Revenge Porn; How Should The Online Publications of Explicit Images Without Their Subjects Consent Be Punished?

⁵ Regeringen: Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser (februar, 2017)

⁶ Ibid, s. 3

⁷ Ibid.

råder.⁸ Uanset forholdets karakter medfører det digitale aspekt i allefald, at rammerne for forbrydelsen kan udspille sig i helt nye dimensioner, hvor følgevirkningen kan ekspanderes i sådan en grad, at skaden ikke længere kan genoprettes.

Det estimeres, at ca. 10 % af drenge og mænd og ca. 4 % af piger og kvinder i alderen mellem 15 og 25 år i Danmark, har sendt eller uploadet et seksuelt billede eller video af en anden person⁹, og at 17 % af de adspurgte mænd og 13 % af de adspurgte kvinder havde oplevet, at andre havde videresendt eller uploadet seksuelt krænkende materiale af dem.¹⁰

Statistikkerne bekræfter i høj grad, at ungdomsmiljøet bærer præg af, at der er social status i at dele seksuelt kompromitterende materiale af andre personer. Det antages dog, at de færreste, især blandt den yngre generation, har kendskab til alvoren af distribuering af digitale sexkrænkelser, og at lovovertrædelsen materielt set under visse omstændigheder kan henføres under straffelovens § 235 om børneporno.

Til trods for en stigning i antallet af anmeldelser om digitale sexkrænkelser¹¹, er det hidtil kun få sager, som ender for en domstol. Årsagen hertil favner sig bredt og kan i visse tilfælde begrundes i manglende bevissikring eller mangel på ressourcer til efterforskning heraf.

Aktualiseret af den offentlige debat sættes der nu også spørgsmålstegn ved, hvorvidt den danske straffelov er tidssvarende i forhold til kriminaliseringen af digitale sexkrænker generelt. Regeringen adresserede officielt det stigende antal af sager om digitale sexkrænkelser i et nyt udspil af den 13. februar 2017.¹² Udspillet kom i kølvandet på en heftig offentlig debat om ofrenes ”egenskyld” samt beretninger fra ofre om stigmatisering og svigt af politiet. Regeringens udspil består i høj grad af en række initiativer af forebyggende art,

⁸ Viborg Folkeblad: Politi advarer mod ”Viborg-mappen”

⁹ Ungeprofilundersøgelsen af 2015, s. 19

¹⁰ Ibid.

¹¹ Regeringen: Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser (februar, 2017), s. 3-4. Rigspolitiet modtog i første halvår af 2016 90 anmeldelser om overtrædelse af straffelovens § 264 d, hvoraf 62 % omhandlede deling af seksuelt krænkende materiale. Dette svarer til en fordobling af anmeldelser i forhold til samme periode året forinden.

¹² Ibid.

som skal understøtte undervisning og vidensdeling på ungdomsuddannelserne samt inspirationsmateriale til brug for lærer og forældre.

Ligeledes omtales i udspillet den forestående revidering af strafferammen i straffelovens § 264 d fra 6 måneder til fængsel i op til to år i samarbejde med Straffelovrådet samt en række tiltag, som skal bidrage med yderligere vejledning til politiet i forbindelse med bevissikring og efterforskning samt i forbindelse med anklagemyndighedens rejning af tiltale.

1.2. Terminologi

For at sikre en ensartet forståelse af afhandlingen findes det nødvendigt at afklare en række af retsrådets termer. Grundet den nylige udbredelse af begrebet ”hævnporno” kan der florere forskellige forståelser af de mest relevante termer, hvilket indskærper behovet for at afklare, hvordan disse skal forstås i nærværende afhandling.

1.2.1. Hævnporno ctr. pornografi uden samtykke

Begreberne ”hævnporno” og ”pornografi uden samtykke” henviser begge til distribution af pornografisk materiale uden at den afbildedes samtykke foreligger hertil. Det pågældende materiale kan bestå i form af billeder og videoer, som er optaget af offeret selv, af fotografen eller af en potentiel tredje person. Begrebet ”hævnporno” anvendes kollektivt i den offentlige debat og har lagt navn til størstedelen af de sager, som omhandler forbrydelser af førnævnte karakter. I denne afhandling er det først og fremmest relevant at definere forskellen på sager om hævnporno og sager om pornografi uden samtykke.

For at kunne sondre mellem de to begreber kan der med fordel tages udgangspunkt i en definition søgt af jurist og skribent Mary Anne Franks, som fastslår, at der skal skelnes mellem motiverne bag de pågældende forbrydelser:¹³

”Begrebet ”hævnporno”, selvom det anvendes ofte, er til dels misledende. Mange krænkeres motiveres ikke af hævn eller af personlige følelser overfor offeret. Et mere præcist begreb er pornografi uden samtykke, defineret ved distribution af seksuelt grafisk materiale uden den afbildedes samtykke hertil. Dette omfatter både materiale opnået uden samtykke (fx ved brug af skjult kamera,

¹³ Frequently Asked Questions; What is revenge porn?

hacking af telefoner eller ved optagelse af seksuelle krænkelser) samt materiale opnået ved samtykke indenfor et intimt bekendtskab.”¹⁴

Der findes ingen overordnet juridisk definition af hævnporno, men sammenkoblingen af begreberne ”hævnporno” og ”pornografi uden samtykke” må på baggrund af ovenstående umiddelbart betragtes som værende misvisende. Det bemærkes, at motivet i mange af de føromtalte sager ofte tager udgangspunkt i en tidligere romantisk eller seksuel relation mellem krænker og offer, og i langt størstedelen af sagerne er der tale om en såkaldt hævn-akt fra en tidligere partner. Forbrydelsens primære formål er her at chikanere og udstille offeret, hvorfor begrebet ”hævnporno” med rette kan anvendes til at beskrive handlinger af en sådan karakter.^{15 16} Der findes dog også eksempler på sager, hvor der ikke har bestået nogen personlig relation mellem krænker og offer. Her kan forbrydelsen eksempelvis tage afsæt i eksempelvis et hackerangreb, eller hvor krænkeren har fotograferet en række uvidende personer med henblik på videresalg. Motivet tager her i stedet afsæt i udsigten til en økonomisk gevinst eller eksempelvis i en underliggende seksuel interesse. I de sager, hvor relationen mellem krænker og offer er upersonlig, anvendes begrebet ”pornografi uden samtykke” med fordel i stedet. Da begrebet pornografi uden samtykke dækker et videre anvendelsesområdet, jf. også Mary Anne Franks, anvendes begrebet hævnporno således ikke yderligere i nærværende afhandling.

1.2.2. Digitale sexkrænkelser

Det følger af ovenstående, at anvendelsesområdet for begreberne ”hævnporno” og ”pornografi uden samtykke” naturligt er begrænset til de sager, hvor det foreliggende materiale er af pornografisk karakter. Det bemærkes således, at anvendelsen af ovenstående begreber til tider er uhensigtsmæssig, da der i konkrete sager kan være tale om situationer, hvor det foreliggende materiale ikke er pornografisk i den forstand, at der hverken er tale om samleje eller anden intim seksuel kontakt.

Til brug for grænsedragningen mellem hvad der betragtes som værende pornografisk materiale eller ej, inddrages straffelovens § 235 om børneporno komparativt i et forsøg på be-

¹⁴ Egen oversættelse

¹⁵ Mary Anne Franks, *Unwilling Avatars: Idealism and Discrimination in Cyberspace* (definerer hævnporno som; “a practice where ex-boyfriends and husbands post to the web sexually explicit photographs and videos of [women] without their consent”)

¹⁶ Huffington Post: *How to Defeat ”Revenge Porn”*: First, Recognize It’s About Privacy, Not Revenge

lysning af dette. Straf for børneporno er således betinget af, at det foreliggende materiale er af pornografisk karakter. Omfattet er:

- *Materiale, hvor personer under 18 år har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje,*
- *materiale, hvor der i forhold til personer under 18 år anvendes genstande på en måde, der svarer til samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, og*
- *materiale, hvor personer under 18 år anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer.¹⁷*

Det kan ud fra ovenstående konkluderes, at pornografisk materiale omfatter billeder og videoer af samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, billeder og videoer af anvendelse af genstande, som svarer til samleje eller andet seksuelt forhold end samleje samt billeder og videoer af personer, som står model for fotografering af kønsdele eller andre seksuelt prægede berøringer. Det antages derfor, at eksempelvis billeder eller video optaget ved beluring af nøgne mennesker i et omklædningsrum eller seksuelt provokerende fotos i form af ”selfies” falder udenfor kategorien pornografisk materiale, forudsat at den afbillede er over 18 år gammel.

Grænsedragningen imellem pornografisk- og ikke pornografisk materiale er vigtig i vurderingen af, hvilken bestemmelse Anklagemyndigheden skal rejse tiltale efter. En vurdering, der netop skal sikre, at en bestemmelse ikke finder videre anvendelse, end hvad der materielt set kan rejses tiltale for.

I nærværende afhandling benyttes herefter det vide begreb ”digital sexkrænkelser” fremfor pornografi uden samtykke som dækkende for samtlige sager, der omhandler ulovlig distribuering af seksuelt krænkelende materiale, desuagtet det er af pornografisk materiale eller ej, medmindre andet lægges til grund.

¹⁷ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.2.1.

1.3. Problemstilling

Hvorledes fungerer sammenspillet mellem straffelovens § 264 d, § 232 og § 235 i henhold til digitale sexkrænkelser?

1.4. Fokus og afgrænsning

Dette afsnit har til formål at afgrænse projektets problemfelt med henblik på at danne en overskuelig ramme omkring et større juridisk område. Afhandlingen fokuserer først og fremmest på hvilke type handlinger, der kan gøres til genstand for tiltalerejsning samt hvilke bestemmelser, anklagemyndigheden kan rejse tiltale efter. Digitale sexkrænkelser synes i dag at udgøre et stort problem både fra et samfundsmæssigt og et juridisk perspektiv, og det fordrer således følgende spørgsmål;

1. Hvordan kan hævnporno forebygges?
2. Hvorledes bør den pågældende sag juridisk håndteres?
3. Hvilke lovmæssige foranstaltninger kan medvirke til at begrænse fænomenet?

Nærværende afhandling vil udelukkende beskæftige sig med spørgsmål to. Afhandlingen går således ikke dybere ind i vurderingen af forebyggende tiltag, såsom dem præsenteret i regeringens udspil af den 13. februar 2017, og der vil ej heller tages nærmere stilling til yderligere lovmæssige foranstaltninger.

Afhandlingen vil således først og fremmest tage udgangspunkt i en analyse af de relevante bestemmelser i straffeloven, hvorefter fokus vil være på overensstemmelsen mellem gældende ret efter dansk retspraksis og de retningslinjer, som Rigsadvokaten selv har udstukket til brug for behandlingen af pågældende type sager. I relation til straffelovens § 264 d bemærkes det, at det således er fundet særligt nødvendigt at opdele bestemmelsen, da der ikke fandtes grundlag for en nærmere analyse af bestemmelsens 2. punktum. Hertil påpeges det slutteligt, at spørgsmål i relation til strafferammerne i § 264 d, § 232 og § 235 ej heller vil blive behandlet dybere.

Yderligere bemærkes det, at der ved gennemgang af nærværende opgave kan fordres til en nærmere analyse af anvendelsesområdet for straffelovens § 264 a. Denne afhandling vil udelukkende fokusere på anvendelsesområdet for straffelovens §§ 232, 264 d og 235, da strafbarheds- og rettighedsvurderingen for § 264 a fordrer en særskilt analyse, hvilket rammerne for denne opgave ikke giver anledning til.

Der vil i nærværende afhandling ej heller blive stiftet dybere bekendtskab med begrebet grooming, som omfatter tilfælde, hvor en ældre gerningsmand skaber kontakt med et barn, typisk via internettet eller et lignende socialt medie, med det formål at forgribe sig på barnet enten fysisk eller digitalt.

Privatpersoners overtrædelser af persondataloven kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, jf. persondatalovens § 70, såfremt der ej kan straffes efter øvrig lovgivning, herunder eksempelvis straffelovens § 264 d, § 232 og § 235. Spørgsmål i relation til overtrædelser af persondataloven, herunder overlappet mellem straffelovens og persondatalovens regler vil ligeledes ej heller blive behandlet yderligere.

Det bemærkes, at sager vedrørende digitale sexkrænkelser i særlige tilfælde indeholder en bred variation af kriminel adfærd. Dette omfatter eksempelvis sager med tilknytning til ulovlig tvang jf. straffelovens § 260 og sager med tilknytning til afpresning jf. straffelovens § 281. Ovennævnte type af sager fordrer således en særskilt analyse af straffelovens § 260 og § 281, hvorfor en afgrænsning herfor er blevet fundet nødvendig.

Herudover er der afgrænset fra at behandle det civile retlige modstykke til en offentlig retssag. Denne afgrænsning skyldes primært specialets tilladte omfang, og emnet behandles derfor udelukkende sparsomt i relation til afsnit 2.1.9. om påtalekompetence.

Slutteligt bemærkes det, at problemstillinger i henhold til offentliggørelser i periodiske skrifter såsom aviser og ugeblade, hvor der er sket overtrædelse af straffelovens § 264 d, som udgangspunkt heller ikke behandles yderligere. Dette skyldes, at spørgsmålet om, hvorvidt pressen, som et led i undersøgende journalistik, straffrit kan foretage strafbare handlinger, som under normale omstændigheder ville være strafbare efter straffeloven, vil kunne bære et projekt i sig selv.

1.5. Metode og retskilder

For at kunne forstå nærværende retsområde til fulde vil der til brug for denne afhandling blive anvendt forskellige typer af retskilder, hvorfor det anses for værende nødvendigt at redegøre nærmere for disse.

Til brug for analysen gennemgås relevant strafferet i form af udvalgte bestemmelser fra den danske straffelov. En lov har en hel særlig retskildemæssig værdi begrundet i, at disse udstedes af Folketinget, som har enekompetence hertil.

Formålet med denne afhandling er at klarlægge den aktuelle retsstilling (*de lege lata*). Derfor vil straffelovens §§ 264 d, 232 og 235 individuelt undergå en analyse, hvorved den retsdogmatiske metode blive anvendt; den gældende retstilstand beskrives, systematiseres og analyseres. Der vil således blive foretaget en nærmere analyse af bestemmelse-nes ordlyd, hvormed der blandt andet tages udgangspunkt i forarbejderne hertil.

Dernæst sigter nærværende afhandling på at analysere nyeste retspraksis med henblik på at klarlægge, hvornår der rejses tiltale efter straffelovens § 264 d, § 232 og § 235. Foruden anvendelse af straffeloven benyttes tillige en række domme med henblik på at belyse retstilstanden til fulde. For at afklare *de lege lata* for digitale sexkrænkelser vil retspraksis fra henholdsvis byretterne og landsretterne således blive inddraget løbende, som det findes relevant. Hertil nævnes, at der i henhold til de udvalgte domme er foretaget en finsortering, hvorefter en række af de nyeste byretsdomme på området gøres til genstand for en mere dybdegående analyse. De anvendte domme omhandler alle typetilfælde af sager vedrørende digitale sexkrænkelser. I lyset af projektets problemformulering er de anvendte domme i afsnit 3 således nøje udvalgt ud fra den betragtning, at de egner sig bedst til at belyse gældende retspraksis, som den tager sig ud ved de danske domstole.¹⁸ Det bør dog nævnes, at domme afsagt ved henholdsvis landsretterne og Højesteret har større præjudikatsværdi i henhold til domme afsagt ved byretten. Da de, til brug for analysen, udvalgte domme alle er afsagt ved første instans, kan der følgelig ikke gives en endelig og entydig klarlæggelse af retstilstanden, hvorfor konklusionen herpå må tages med et vist forbehold.

Det er fundet nødvendigt at inddrage Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred nr. 601 af 1971, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser nr. 1534 af 2012 samt Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser nr. 1563 af 2017. Straffelovrådets betænkning nr. 601 har således haft særligt til formål at give et indblik i den politiske proces og debat, som prægede retsudviklingen op til indføjel- sen af den nugældende straffelovens § 264 d. Endvidere bemærkes, at Straffelovrådets betænkninger er inddraget som fortolkningsbidrag med henblik på at skabe en bedre forståelse for afhandlingen- s analyse.

¹⁸ Olesen & Lilja: Domsanslyse, 2016, s. 37: Dommens alder har ikke i sig selv afgørende betydning. Afgørende er den udvikling, som har været indenfor det pågældende retsområde.

Hertil er værd at bemærke, at Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser af 5. maj 2017 er fundet særlig vigtig for specialet, idet det heri angives, hvilke bestemmelser anklagemyndigheden skal rejse tiltale efter.¹⁹ Der gøres dog særligt opmærksom på, at Rigsadvokatmeddelelsen er udgivet i tiden efter, at dommene, til brug for domsanalysen, er afsagt, hvorfor henvisninger til Rigsadvokatmeddelelsen skal ses som et komparativt bidrag.

Endvidere bemærkes, at der vil blive anvendt retslitteratur og artikler til brug for belysning af problemstillingen. Det bør nævnes, at retslitteratur ikke er omfattet af den traditionelle definition af retskilder.²⁰ Det kan endvidere forekomme, at der foreligger uenighed forfatterne imellem vedrørende retsreglernes fortolkning og udstrækning, og da retslitteraturen ikke altid afspejler lovgivers mening, anvendes litteraturen udelukkende som et fortolkningsbidrag til de øvrige retskilder.

1.6. Projektets opbygning

I det følgende foretages der i kapitel to en lovanalyse af de retsregler, som er relevante til belysning af nærværende problemstilling. Disse er særligt udvalgt med fokus på belysning af de straffelovsbestemmelser, der anvendes til brug for behandlingen af sager om digitale sexkrænkelser.

I kapitel tre behandles domsanalysen med henblik på at afklare gældende ret. Den anvendte retspraksis er således udvalgt til brug for afhandlingen med det formål at belyse anklagemyndighedens valg af strafhjemmel i forbindelse med tiltalerejsningen, og det er hertil nøje udvalgt syv byretsdomme, hvormed den ældste dom stammer fra marts 2015. Samtlige domme omhandler digitale sexkrænkelser, hvor der er sket en uberettiget videregivelse af seksuelt krænkende materiale af personer, der er henholdsvis under og over 18 år gammel. Herefter vil det endvidere blive vurderet, hvorvidt anklagemyndighedens sagsbehandling i form af tiltalerejsningen stemmer overens med de retningslinjer, som Rigsadvokaten har udstukket til brug herfor.

I kapitel fire konkluderes der således samlet på resultatet af afhandlingen.

¹⁹ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.

²⁰ Carsten Munk-Hansen (2011): Udkast til Rettens Grund – Filosofi, Videnskab og Metode s. 190

2. Sondring mellem straffelovens § 264 d, § 232 og § 235

Det fremgår af regeringens udspil fra februar 2017, at personer i sager om digitale sexkrænkelser efter omstændighederne kan gøre sig forskyldt i straf efter flere straffelovsbestemmelser på samme tid. Rigsadvokaten har til brug herfor udstykket konkrete retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af sådanne sager, herunder i forbindelse med tiltalerejsningen.²¹ Hermed søges der en lige og ensartet sagsbehandling, således at der rejses tiltale efter samtlige relevante straffelovsbestemmelser, der herefter skal afspejle det rigtige straffniveau.

I de følgende afsnit redegøres der først for de relevante bestemmelser i straffeloven, som individuelt vil undergå en retsdogmatisk analyse med henblik på til sidst at belyse samspillet mellem disse. Analysen vil, i sammenspil med domsanalysen i afsnit 3, herefter give anledning til en vurdering af, hvorvidt der er overensstemmelse mellem gældende dansk ret og de retningslinjer, som anklagemyndigheden underlægges i forbindelse med behandlingen af sager omhandlende digitale sexkrænkelser.

2.1. Straffelovens § 264 d

”§ 264 d: Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. [...]”

2.1.1. Baggrund

Allerede i den Almindelige Borgerlige Straffelov af 1866 fandtes der grundlag for at indføje en bestemmelse, som havde til formål at beskytte hensynet til privatlivets fred. Bestemmelsen fandtes dengang i straffelovens § 220.²²

Gerningsbeskrivelsen er sidenhen gentagende gange blevet revideret og formuleringen ændret, men målet om at respektere privatlivets fred, i videst muligt omfang, er til alle tider blevet søgt helliget. Den løbende revidering synes imidlertid at indikere, at det har været anset som værende nødvendigt at tilpasse bestemmelsen af hensyn til samfunds-

²¹ Regeringen: Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser (februar, 2017), side 12, punkt 4.

²² KBET 1971 nr. 601, Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred, s. 11

udviklingen og med respekt for, at ikke alle blotlæggelser af privatlivet bør kriminaliseres. I forarbejderne til straffelovsudkastet af 1912 fremgår det således, at afgrænsningen af det beskyttede område og vurderingen af omfanget heraf må foretages af domstolene i overensstemmelse med samfundets skik og sædvane.²³ Dette følger ligeledes af motiverne til straffelovsudkastet af 1923, hvoraf det fremgår:

”At angive ved en Lovbestemmelse, hvor Grænsen her rettelig bør drages, lader sig vistnok ikke gøre. Skiftende Tidens Opfattelse, Skik og Brug og den særlige Lovgivnings Indhold vil foruden selve Meddelsens Form og Formaal være bestemmende i saa Henseende.”²⁴

Som følge af straffelovsændringen i 1939 blev formuleringen herefter ændret til den dagældende § 263 nr. 3 og nr. 4:

”§ 263. Med bøde eller hæfte straffes den, som krænker nogens fred [...]

3) ved offentlig meddelelse om nogens rent private forhold,

4) ved offentlig meddelelse om andre privatlivet tilhørende forhold, som med rimelig grund kan forlanges unddraget offentligheden.”²⁵

Spaltningen i nr. 3 og nr. 4 medførte herefter, at krænkelse ved at der blev givet ”offentlig meddelelse om nogens rent private forhold” ikke var betinget af, at oplysningerne ”med rimelig grund kan forlanges unddraget offentligheden”, hvorfor der herved skete en udvidelse af gerningsindholdet. I motiverne hertil fremgår det, at:

”Den nævnte Begrænsning fastslaar tilstrækkelig tydeligt, at rigtige Meddelelser om Personalialia, der efter almindelig Opfattelse ikke kan anses som krænkende for nogens Fred, ikke kan rammes af Straf, medmindre der foreligger særlige Omstændigheder. Foreligger der imidlertid efter almindelig Opfattelse en Fredskrænkelse, bør Straf kunne anvendes ganske uden hensyn til, om det er den ene eller den anden Persons rent private Forhold, der prisgives.”²⁶

²³ Ibid, s. 28

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Rigsdagstidende 1938-39, tillæg A, sp. 3780 f.

Det kan således af ovenstående konstateres, at gerningsindholdet i dagældende § 263, nr. 3 ikke ansås at omfatte udbredelse af rene personalia, hvilket betyder, at det ikke ansås for værende strafbart at udbrede oplysninger udelukkende vedrørende personens ydre forhold eller omstændighederne om denne.

Straffelovens § 264 d blev indføjet ved L 1972-03-29 nr. 89 og afløste således de dagældende regler i straffelovens § 263, stk. 1, nr. 3 og 4. Det bemærkes først og fremmest, at gerningsbeskrivelsen ved lovændringen i 1972 blev ændret fra udelukkende at omhandle offentlige meddelelser til nu at omfatte uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder. Det understreges hermed, at der følgelig ikke kan straffes for på en legal måde at komme i besiddelse af oplysninger om andres personlige forhold eller i besiddelse af billeder af lignende karakter. I stedet skal ordlyden i § 264 d fungere som et værn mod den blotte videregivelse til udenforstående, hvilket skal ligge til hinder for yderligere udbredelse.

Det fremgår endvidere at klare eksempler på udtrykket ”offentlig meddelelse” var meddelelser i pressen, udsendelser i radio og fjernsyn og omtale på almindelige, offentlige møder. Såfremt den konkrete situation faldt udenfor de åbenlyse tilfælde, måtte der foretages en samlet vurdering, om udbredelsen havde karakter af offentlig meddelelse.²⁷

Tidligere kunne billedgengivelser, som ansås for værende krænkende af privatlivets fred, efter særlige omstændigheder ligeledes fortolkes som værende omfattet § 263 nr. 3 og 4, såfremt billedet efter en konkret vurdering kunne begrunde strafansvar fremfor at være en civilretlig problemstilling.²⁸ Det fremgår herefter af forarbejderne til § 264 d, at Straffelovrådet fandt det nødvendigt at indføje en strafferetlig beskyttelse på forhånd ved udbredelse af billeder, hvor det står klart, at udbredelse heraf vil være særligt krænkende for den afbildede person. Yderligere bemærkes det, at der ved lovændringen i 1972 skete en ændring fra, at hvad der ”med rimelig grund” kunne forlanges unddraget offentligheden, blev ændret til ”åbenbart”. Der skete således en indskrænkning af beskyttelsesområdet, hvorfor der nu skal foreligge en klar grund til, hvorfor indholdet bør undrages offentligheden.

²⁷ KBET 1971 nr. 601, Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred, s. 29

²⁸ Ibid, s. 31

2.1.2. Den primære og sekundære handling

Den primære handling kan eksempelvis bestå i at tage et fotografi af en bestemt person, hvorefter den sekundære handling kan bestå i at videreoverdrage eller offentliggøre selvsamme fotografi. Det bemærkes således, at den lovmæssige regulering og strafbarheds- og rettighedsvurdering af den primære og sekundære handling ikke nødvendigvis er den samme.

Til belysning heraf inddrages straffelovens §§ 264 a og 264 d. På baggrund af ovenstående scenarie vil den primære handling, såfremt en person blev fotograferet på et ikke frit tilgængeligt sted, og den afbildede person ikke havde givet samtykke til dette, kunne straffes jf. straffelovens § 264 a. Dersom selvsamme fotografi efterfølgende blev offentliggjort, vil den sekundære handling være strafbar jf. straffelovens § 264 d. Omvendt vil den primære handling være straffri, såfremt fotografiet var lovligt tilvejebragt, men det ville stadig være strafbart jf. § 264 d, hvis fotografiet blev offentliggjort uden den afbildedes samtykke hertil. Afgørende for anvendelsen af § 264 d er, at videregivelsen er uberettiget, samt at det pågældende materiale vedrører en anden persons private forhold, eller at personen er blevet optaget under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget fra offentligheden.

2.1.3. Usande oplysninger og billedredigering

Fastlæggelsen af ovenstående giver herefter anledning til at undersøge, hvorvidt videregivelse af usande oplysninger og falske billeder er omfattet af gerningsindholdet i straffelovens § 264 d.

Det følger af U.2001.2573.Ø, at videregivelse af også usande oplysninger om en persons seksualitet er omfattet af straffelovens § 264 d. Her havde en person oprettet en tekst på en hjemmeside, hvoraf der fremgik oplysninger om, at en 15-årig pige, som i virkeligheden var 13 år gammel, ønskede forskellige former for sex med ældre mænd. De faktiske oplysninger svarede ”stort set”²⁹ til pigens faktuelle adresse og kælenavn. Den angivne tekst medførte, at pigen modtog op til flere henvendelser af seksuel karakter fra forskellige mænd. Tiltalte blev herefter idømt 20 dages ubetinget fængsel.

Det fremgår således af Østre Landsrets dom at:

²⁹ Samme udtryk er anvendt i sagens resume

”Landsretten tiltræder, at tiltaltes handlinger i forbindelse med oprettelsen af den i sagen omhandlede tekst på internettet vedrørende Susanne--- med oplysninger om seksuel orientering og ønsker i forbindelse hermed indebærer en overtrædelse af straffelovens § 264 d, også selv om de videregivne oplysninger om hende er usande.”

Det kan herefter konkluderes, at videregivelse af usande oplysninger straffes på lige fod med videregivelse af sandfærdige oplysninger efter straffelovens § 264 d.³⁰

Sager, som omhandler videregivelse af forfalskede billeder, forekommer særligt interessante, da der stadig kun foreligger enkelte trykte domme på området. Tfk.2013.627.Ø omhandlede en mand, som blev idømt straf for medvirken til overtrædelse af straffelovens 232, § 235, stk. 1 og 2 samt § 264 d ved uden personernes samtykke, at have lagt kontaktoplysninger og billeder ud af 11 kvinder, hvoraf tre personer var under 18 år, på en hjemmeside. Herefter blev billederne manipuleret, således at de kom til at fremstå som værende utugtige eller pornografiske. Dette medførte, at mindst én af kvinder efterfølgende modtog henvendelser af seksuel karakter fra flere mænd. Billederne blev ikke manipuleret af den tiltalte selv men blev i stedet distribueret til brugerne på hjemmesiden med henblik på, at brugerne af internetsiden fik udløsning på billederne og lagde nye billeder heraf ud på hjemmesiden.

Det bemærkes, at der hverken i byrettens eller landsrettens dom foreligger nogen nærmere præcisering af, hvorledes billedmanipulationen henføres under straffelovens § 232, § 264 d eller § 235. Det fremgår dog, at tiltalte har medvirket til udbredelse af børnepornografi som følge af, at billederne af de mindreårige blev manipuleret efter, at de var blevet uploadet til hjemmesiden. Det måtte herved have stået den tiltalte klart, at billederne af pigerne ville undergå en pornificering. Byretten og landsretten lagde tillige ved strafudmålingen særlig vægt på, at de forurettede ikke kunne vide sig sikre på, hvorvidt de sædplettede og/eller de manipulerede billeder ville dukke op igen på internettet. Landsretten hævdede herefter straffen fra fire til seks måneders ubetinget fængsel.

Det kan imidlertid konkluderes, at Tfk.2013.627.Ø ikke angiver et nærmere pejlemærke for, hvorledes billedmanipulation straffes direkte efter straffelovens § 232 eller § 264 d. Det kan til gengæld udledes af dommen, at der stadig kan straffes for udbredelse af børneporno jf. straffelovens § 235 til trods for, at de omtalte billeder er manipulerede

³⁰ Jf. også KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 8

hertil.

Det kan på baggrund af ovenstående udledes, at det tillige er strafbart at videregive usande oplysninger og forfalskede billeder. Det må dog hertil siges at være betænkeligt, hvis videregivelse af forfalskede billeder uden videre kan straffes som værende en del af en andens private forhold. Dette vil således efterlade en tvetydig gråzone, hvorefter der eksempelvis kan rejses spørgsmål om, hvor tydeligt og professionelt et billede skal redigeres, førend det kan henføres under gerningsbeskrivelsen i § 264 d, eller der i så fald må tillades domstolene et konkret skøn ved vurderingen af billedets ”ægthed”.

2.1.4. Offentlig meddelelse contra videregivelse

Som tidligere beskrevet fremgår det af forarbejderne til straffelovens § 263 nr. 3 og nr. 4, at der med udtrykket ”offentlig meddelelse” mentes meddelelser i pressen, udsendelser i radio og fjernsyn, samt omtale på almindelige og offentlige møder.³¹ Dersom forholdet faldt udenfor ovennævnte, måtte det bero på en konkret vurdering, hvorvidt udbredelsen stadig havde karakter af en offentlig meddelelse.³² Momenterne til vurdering heraf kunne eksempelvis være, hvorvidt der var sket udbredelse til personer, som kendte meddeleren i forvejen, eller om meddeleren havde givet meddelelse til en for ham ukendt kreds, og om modtagerkredsen var lille og stor.³³

Hertil bemærkes det, at der ved indføjelser af den nugældende § 264 d er sket en udvidelse af gerningsindholdet. Medens straffelovens § 263 nr. 3 og 4 krævede, at der var givet ”offentlig meddelelse”, beskytter straffelovens § 264 d nu mod enhver ”uberegtiget videregivelse”, hvorfor der nu således heller ikke lægges vægt på eksempelvis størrelsen af modtagerkredsen. Hertil nævnes, at den blotte forevisning af eksempelvis et billede til en anden person stadig falder udenfor gerningsindholdet i straffelovens § 264 d, medmindre forevisningen indebærer, at der videregives en meddelelse vedrørende en andens private forhold.³⁴ Det fremgår af Straffelovrådets overvejelser i forbindelse med indførelsen af den nugældende § 264 d, at udvidelsen af gerningsindholdet fra ”offentlig meddelelse” til ”videregivelse” skete som følge af, at det fandtes nødvendigt at opstille et værn mod videregivelse til udenforstående med den risiko for videre udbredelse, som lå deri.³⁵

³¹ KBET 1971 nr. 601, Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred, s. 29

³² Ibid, s. 29

³³ Ibid, s. 29

³⁴ KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 8

³⁵ KBET 1971 nr. 601, Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred s. 62.

Samtidig understregedes, at situationer, hvor personer, som på en legal måde kommer i besiddelse af eksempelvis et privat billede, ikke er strafværdige. Det underliggende spørgsmål bliver således, hvorvidt en person straffrit kan forevise et privat nøgenbillede, som vedkommende har fået tilsendt af den afbildede, til en række udenforstående mennesker uden, at der er givet samtykke fra den afbildede hertil. Konklusionen må her være, at da der ikke er sket en direkte videregivelse fra modtageren af nøgenbilledet til den person, som forevises billedet, er handlingen ikke strafværdig efter straffelovens § 264 d.

2.1.5. Uberettiget contra berettiget videregivelse

Ved vurdering af skyldsspørgsmål i forhold til en straffelovsbestemmelse er sandhedsbeviset som udgangspunkt afgørende herfor.³⁶ Det fremgår dog af straffelovens bestemmelser om privatfredskrænkelser, §§ 263-264d, at straf herefter er betinget af, at handlingen er ”uberettiget”.

I Straffelovsrådets betænkning om privatlivets fred fremgår det, at der i strafferetten antages at gælde et forbehold om, at visse bestemmelser kan fortolkes, således at de ikke omfatter handlinger, der normalt vil henhøre under en given bestemmelses gerningsbeskrivelse. Dette skyldtes, at forholdet må betragtes som værende atypisk i forhold til det, som var bestemmelsens sigte.³⁷ Da udtrykket ”uberettiget” indgår i straffelovens § 264 d, er det et udtryk for, at bestemmelsen er tilpas bredt formuleret til, at der helt naturligt skal afgrænses fra handlinger, som ikke er strafværdige sammenholdt med selve gerningsbeskrivelsen. Det understreges hermed, at det ikke er enhver handling, hvor bestemmelsens gerningsindhold objektivt set er opfyldt, som er strafværdig, men at der som udgangspunkt overlades domstolen et skøn i vurderingen heraf. Bestemmelsens ordlyd giver dermed anledning til at undersøge, hvorvidt bestemmelsens anvendelsesområde fremstår tilstrækkeligt klart.

Problemstillingen forelå i U.1989.726.H, hvor Østre Landsret havde nedlagt fagedforbud mod Ekstra Bladet om at offentliggøre billeder af to kvindelige patienter på Københavns Amts Sygehus ”Nordvang” samt at bringe navnet på den ene kvinde. Højesteret udtalte hertil, at:

³⁶ Sten Schaumburg-Müller m.fl.: Menneskerettigheder & Magtfordeling, 2004, s. 141

³⁷ KBET 1971 nr. 601, Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred, s. 58 og Waaben, K.: Strafferettens almindelige del 1 – ansvarslæren. 5. Udg. Revideret af Lars Bo Langsted, Karnov Group, 2011, s. 148.

”Det følger af grundsætningen i straffelovens § 264 d, at videregivelse af meddelelser og billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden, som udgangspunkt kun er berettiget, når der foreligger samtykke fra den pågældende selv”.

Det bemærkes, at der til trods for, at der i sagen forelå samtykketilkendegivelser til offentliggørelse fra de implicerede patienter, fandtes disse at være ugyldige. Det bør dog nævnes, at Højesteret alligevel ophævede fagedforbuddet med den begrundelse, at offentliggørelsen var sket som led i en saglig reportage af betydelig nyheds-og informationsværdi. Højesteret har således, dommens kontekst taget i betragtning, foretaget en naturlig interesseafvejning mellem hensynet til privatbeskyttelsen og pressefriheden, hvorefter der fandtes at være grundlag for at underkende behovet for et gyldig samtykke fra de afbildede personer. Set i lyset af nærværende afhandlings problemstilling er det dog svært at forestille sig selvsamme interesseafvejning i en sag om digitale sexkrænkelser.

Højesteretsdommen markerer, at der skal foreligge samtykke fra den afbildede person til den pågældende handling for at det kan bevirke straffrihed. Dette fremgår ligeledes tydeligt af Retten i Glostrups dom af den 16. marts 2015 i en sag, hvor tiltalte blev idømt straf for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d ved at have delt private fotos med seksuelt krænkende indhold af forurettede. Hertil bemærkes det, at retten ved domsafsigelsen direkte lagde vægt på, at de pågældende billeder blev offentliggjort uden den afbildedes samtykke.

Der findes umiddelbart ikke domspraksis, der mere detaljeret prøver kravet til et gyldigt samtykke fra den afbildede person i en sag om digitale sexkrænkelser.

2.1.6. Samtykkets udstrækning og gyldighed

I det omfang en person kan gøre gældende, at der forelå et samtykke fra den afbildede person, er det relevant at undersøge, hvor langt dette samtykke med rimelighed må antages at række og til hvilke handlinger.

Som det fremgår af det ovenfor anførte, anses samtykke som værende en almindelig objektiv straffrihedsgrund. Det er dog værd at bemærke, at samtykke, i modsætning til eksempelvis nødværge og nørdret, ikke er strafferetligt reguleret. Samtykkebegrebet er som sådan ej heller søgt konkret defineret, hvorfor persondataloven med fordel kan inddrages komparativt i et forsøg på belysning heraf. Jf. persondatalovens § 3, nr. 8 er et samtykke således:

§ 3, nr. 8: "Enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse, hvorved den registrerede indvilger i, at oplysninger, der vedrører den pågældende selv, gøres til genstand for behandling".

At samtykket skal være specifikt er et udtryk for, at samtykket skal være konkret³⁸, hvorfor det ej heller kan antages, at samtykket kan strækkes til at gælde for andre fremtidige situationer. Et informeret samtykke stiller ligeledes krav til, at samtykkegiveren er informeret om, hvad der gives samtykke til, hvorefter den pågældende egenhændigt kan vurdere, hvorvidt samtykket kan meddeles. Det kan derfor med rimelighed lægges til grund, at samtykkets gyldighed ophører efter, at den konkrete handling, som samtykkegiveren er informeret om, er udført.

Ved vurdering af hvor langt et samtykke kan antages at række, kan der med fordel henvises til sondringen mellem den primære og sekundære handling jf. afsnit 2.1.2. Den afbildede kan have givet samtykke til fotografering eller optagelse af en videosekvens, hvorimod dette ikke er ensbetydende med, at der er givet samtykke til efterfølgende udbredelse eller offentliggørelse af selvsamme.³⁹ Hvorvidt der er samtykket til både den primære og den sekundære handling må derfor også vurderes med udgangspunkt i de konkrete omstændigheder.

For sondringen mellem den primære og sekundære handling kan der således henvises til UFR.1999.177.V, hvor T var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 264 d og § 232 ved at have lagt 7 nøgenbilleder op på en hjemmeside af sin tidligere hustru. T blev herefter idømt ubetinget hæfte i 20 dage for overtrædelse af straffelovens § 264 d. Vestre Landsret udtalte følgende ved domsafsigelsen:

"Ved vurderingen af sagen lægger landsretten til grund, at de offentliggjorte fotos er optaget med H's samtykke. Den efterfølgende offentliggørelse af de pågældende fotos uden H's samtykke udgør ikke en seksuel krænkelse over for hende, men alene en krænkelse af privatlivets fred."

³⁸ Waaben & Nielsen: Lov om behandling af personoplysninger, 2008, s. 126

³⁹ Søren Sandfeld Jakobsen & Sten Schaumburg-Müller: Medieretten, 2013, s. 165

Det fremgår således, at Vestre Landsret har sondret mellem den primære og sekundære handling med udtrykket ”efterfølgende”, hvormed de har skelnet mellem, hvorvidt der var givet samtykke til både optagelsen af billederne og den efterfølgende offentliggørelse.

Det kan således konkluderes, at der skal foreligge et konkret og informeret samtykke fra den afbildede person i en sådan forstand, at samtykkegiveren er fuldt indforstået med, hvad der gives samtykke til. Hertil næves, at formalia ikke er en gyldighedsbetingelse, hvorfor der heller ikke stilles krav om skriftlighed hverken i henhold til afgivelse af selve samtykket eller i forhold til de oplysninger, som samtykkegiveren skal være informeret om.

2.1.6.1. Samtykke afgivet af børn under 18

Som udgangspunkt foreligger der ingen universel regel indenfor strafferetten, som sætter en generel aldersgrænse for, hvornår en person er gammel nok til at kunne afgive diskulperende samtykke, hvorfor denne vurdering må overlades til domstolene efter et konkret skøn.⁴⁰ Særlige overvejelser i forbindelse med vurderingen heraf bør således omfatte den pågældendes intellektuelle udviklingstrin, samt hvorvidt samtykket er opnået ved misbrug af eksempelvis en anden persons overlegenhed.⁴¹

Der forekommer herefter interessant, at der i visse straffelovsbestemmelser er fastsat en direkte aldersgrænse for afgivelse af samtykke. Hertil nævnes særligt straffelovens § 235, stk. 3 hvoraf det fremgår, at det ikke er strafbart at besidde pornografisk materiale, såfremt den afbildede person er over 15 år, og denne har givet samtykke til besiddelsen.⁴² Herefter følger, at straffriheden ophører, såfremt afsenderen tilbagekalder sit samtykke, med den virkning, at fortsat besiddelse ikke længere er straffri efter stk. 3, men vil derimod strafbar efter samme bestemmelses stk. 2. Dertil nævnes, at det fremgår af motiverne FT 2002/03, A. 2618, at det er optagelsestidspunktet af materialet, som er afgørende for vurderingen af, hvorvidt samtykket er gyldigt.

2.1.6.2. Samtykkets ophør

I forlængelse af ovenstående findes det relevant at undersøge, hvorledes et samtykke kan ophøre. Det er følgelig et grundprincip, at et samtykke kan tilbagekaldes. Det underliggende spørgsmål bliver derfor også, hvorvidt et samtykke, som ikke positivt fornyes, bort-

⁴⁰ Knud Waaben: Strafferettens almindelige del 1 – ansvarslæren, 2011. S. 152

⁴¹ Folketingstidende 2002-03, tillæg A, side 2617-20 (forarbejderne til lov nr. 228 af 2. april 2003 om ændring af straffeloven, adoptionsloven og retsplejeloven

⁴² Ibid.

falder af sig selv med tiden eller om et samtykke skal fastholdes. Det bemærkes, at problemstillingen kun sparsomt er behandlet i litteraturen, hvorfor der med fordel kan henvises til retspraksis. Her antages det således, at et samtykke, som er givet med henblik på fremtiden, skal fastholdes for at kunne bevare sin gyldighed.⁴³ Et illustrerende eksempel på et samtykke givet for fremtiden er U.1975.1008/2.Ø, hvor en narkoman havde samtykket til, at der efter hans død, ville blive offentliggjort en række optagelser vedrørende hans liv. I den konkrete sag forelå der et udtrykkeligt samtykke givet for fremtiden, da det på længere sigt ikke ville være muligt for den pågældende at give samtykke, eftersom han var død.

Det kan derfor af ovenstående konkluderes, at for at fastholde et samtykke er det ikke et krav, at samtykket skal fornyes, hvorimod samtykket altid frit kan tilbagekaldes. Hertil må udgangspunktet være, at tilbagekaldelsen kan foreligge i ord, på skrift eller ved stiltiende adfærd.⁴⁴

Det antages dog, at der i visse situationer bør foretages et konkret skøn, om et samtykke bortfalder af sig selv, eller om det skal tilbagekaldes. Hvis en kvinde eksempelvis sender intimbilleder til sin kæreste, og dermed samtykker til, at han modtager disse billeder, og forholdet efterfølgende forliser, aktualiseres således spørgsmålet, hvorvidt samtykkemodtageren med rette har kunnet forlade sig på, at samtykket til at beholde billederne også gjaldt efter, at parret gik fra hinanden. Konklusionen må være, at der må foretages en interesseafvejning mellem konsekvenserne for samtykkegiveren, og om modtageren har været i god tro om, at samtykket stadig stod ved magt. Det bemærkes dog, at modtageren skulle eller burde vide, at samtykket ikke længere stod ved magt, såfremt det skulle være strafværdigt, at han beholdte billederne. Såfremt modtageren fejlagtigt forlader sig på, at samtykket stadig står ved magt, har modtageren ikke forsæt til at begå den strafbare handling, hvormed handlingen heller ikke kan straffes. I den henseende antages det dog, at forudsætningen for samtykket i ovenstående tilfælde er borte, så snart forholdet forliser eller den intime relation er endt.⁴⁵ Dette er dog en gråzone, som stadig ikke er reguleret,

⁴³ Carl Torp: Den danske strafferets almindelige del, 1905, s. 234

⁴⁴ J. Andenæs: Almindelig Strafferett, 2004, s. 203.

⁴⁵ Samme konklusion omtales i noterne til L.2013-08-22 nr. 1028 (straffeloven), s. 172-173, hvoraf det fremgår: *"[...] idet det ikke bør være afgørende, om den pågældende én gang har givet samtykke til besiddelse af det pågældende foto m.v., men derimod, om der er (og fortsat må antages at være) et samtykke. En 15-årig pige, der overlader sin kæreste et pornografisk foto af sig selv, kan ikke antages at være indforstået med, at kæresten fortsætter med at besidde det, hvis kæresteforholdet ophører."*

hvorfor det som udgangspunkt ej heller er strafbart for modtageren at beholde billederne efterfølgende.

2.1.7. Private forhold og hvad der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden

Det fremgår af straffelovens § 264 d, at en person straffes, såfremt denne uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, som åbenbart kan forlanges unddraget fra offentligheden. I det følgende vil der gøres nærmere rede for sondringen mellem hvad, der kan betragtes som værende private forhold og hvad, der åbenbart kan forlanges unddraget fra offentligheden.

Som tidligere anført finder § 264 d ikke anvendelse på videregivelse af rene personalia, hvilket betyder, at det ikke anses for værende strafbart at udbrede oplysninger udelukkende vedrørende en persons ydre forhold eller omstændighederne om denne. Det bemærkes, at visse emner kan være af almen interesse for samfundet, hvorimod en persons individuelle forhold og præferencer indenfor samme område må antages ikke at være af almen interesse.

Lignende problemstilling blev behandlet i U.2008.1565.H, hvori B i forbindelse med en tv-udsendelse fremkom med udtalelser om en tidligere fodboldtræners (herefter T) hang til spiritus og kvinder. Højesteret fandt her, at udtalelserne om ”kvinder på sit værelse” og ”lidt for meget spiritus” vedrørte Ts private forhold efter straffelovens § 264 d. Udtalelserne fremkom imidlertid i forbindelse med Ts udgivelse af en bog, hvori T omtalte baggrunden for sin fratræden i fodboldklubben og i samme forbindelse havde omtalt B og klubbens spillere negativt, hvorfor der ikke var tale om en uberettiget videregivelse, og B blev frifundet

Som udgangspunkt foreligger der endnu ikke nogen entydig definition af, hvad der er omfattet af en persons private forhold. Dog defineres begrebet i straffeloven som værende blandt andet en persons seksuelle forbindelser, sygdom, skilsmisse og interne familieforhold.⁴⁶ Det nævnes, at selvom en given information pr. ovenstående definition kan betegnes som værende omfattet af en persons private forhold, må videregivelsen af visse typer private informationer ses i kontekst med de omstændigheder, hvori informationen videregives. Således vil videregivelse af informationer om en fælles bekendts skilsmisse eller

⁴⁶ KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 8.

seksualitet ikke være en overtrædelse af straffelovens § 264 d, medmindre selvsamme oplysninger offentliggøres i eksempelvis et ugeblad til alles skue.⁴⁷ Dertil bemærkes det, at kendte personers privatliv under visse omstændigheder nyder mindre beskyttelse i forhold til normalen. Her kan eksempelvis nævnes U.2010.2448.H, hvor Andrea Elisabeth Rudolph lagde sag an mod den ansvarshavende redaktør hos Se og Hør i anledning af, at Se og Hør havde offentliggjort en artikel med en række billeder fra blandt andet hendes soveværelse med overskriften ”I seng med Andrea Elisabeth Rudolph”. Ligeledes havde bladet offentliggjort billeder af hende topløs og gravid på en offentlig strand. Højesteret udtalte således:

Omtale med billedillustration af Andrea Elisabeth Rudolphs kæresteforhold og graviditetstilstand er derfor ikke i sig selv strafbar efter [1.] led. Billederne angår en ordinær, dagligdags situation ved stranden om sommeren og de er ikke optaget og bragt som led i en mere systematisk overvågning af Andrea Elisabeth Rudolphs privatliv. [...]. Højesteret tiltræder derfor, at offentliggørelsen ikke er strafbar efter § 264 d, 1. led.”

Derudover fungerer U.2010.2448.H endvidere som et pejlemærke for, hvornår der er tale om videregivelse af billeder, som åbenbart kan forlanges unddraget fra offentligheden jf. straffelovens § 264 d, 2. led. Højesteret udtalte hertil at:

”Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen af forarbejderne [...], at den bygger på det hovedsynspunkt, at en person, der befinder sig udenfor det hjemlige område, må være forberedt på at kunne blive fotograferet, og at optagelsen kan blive brugt i pressen, uden at der børe være plads for nogen diskussion af, hvorvidt offentligheden havde nogen berettiget interesse i at se optagelsen. [...]. Har den pågældende derimod selv bragt sig i den ekstraordinære situation, bør der, selv om vedkommende ikke har tænkt på muligheden af fotografering, i almindelighed ikke blive tale om straf efter § 264 d, 2. led. [...]. På den baggrund tiltræder Højesteret, at offentliggørelsen af billederne med Andrea Elisabeth Rudolph topløs på stranden heller ikke er strafbar efter § 264 d, 2. led.”

Konklusionen må imidlertid være, at der ved strafbarhedsvurderingen i henhold til § 264 d, 2. led lægges særlig vægt på, hvorvidt den afbildede person på nogen måde har haft indfly-

⁴⁷ Vestergaard & m.fl.: Forbrydelser og Andre Strafbare Forhold, 2013, s. 261

delse på den pågældende situation, som vedkommende befinder sig i på tidspunktet for fotograferingen. Udgangspunktet må således være jf. også Straffelovrådets bemærkninger, at såfremt en person befinder sig udenfor sit private område må denne også forlade sig på at kunne blive fotograferet. Dersom personen befinder sig i en udsædvanlig situation, som denne ikke har haft direkte indflydelse på⁴⁸, må der gælde en særlig strafferetlig beskyttelse.

2.1.8. Forsæt

Såfremt en handling skal være strafværdig, er det en grundlæggende betingelse, at gerningsmanden har realiseret et strafbart gerningsindhold. Således følger det af straffelovens § 264 d, at med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden.

I nærværende bestemmelse kan det således konkluderes, at gerningsmanden har opfyldt den objektive strafbarhedsbetingelse, såfremt der er sket uberettiget videregivelse af en meddelelse eller et billede, som vedrører en andens private forhold. Dertil kommer, at gerningsmanden uberettiget skal have videregivet meddelelsen eller billedet med den fornødne tilregnelser. Dette betyder, at såfremt gerningsmanden ikke har handlet forsætligt ved eksempelvis at være i god tro om, at der forelå et samtykke til videregivelsen fra den afbildede person, vil betingelserne for strafansvar ikke være opfyldt, jf. også afsnit 2.1.7.

Dersom der ikke sker videregivelse, kan det vise sig problematisk at anvende bestemmelsen, da det kan give anledning til en række bevismæssige problemstillinger på forsøgsstadiet. At føre bevis for at gerningsmanden havde forsæt til videregivelse må således tage udgangspunkt i en fortolkning af gerningsmandens handlinger.⁴⁹ Såfremt gerningsmanden indfinder sig på et frit tilgængeligt sted med det åbenlyse formål at fotografere eksempelvis et ulykkessted, og personen fungerer enten som freelance-pressefotograf eller som fastansat med det formål at levere fotografier, må denne følgelig kunne straffe for forsøg på § 264 d, såfremt de resterende strafbarhedsbetingelser er opfyldt.⁵⁰ Hvad andre personer angår, må det herefter beror på en konkret vurdering, hvorledes vedkommende eksempelvis

⁴⁸ For eksempel som offer i en trafikulykke, jf. KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 8.

⁴⁹ Gorm Toftegaard Nielsen: Strafferet I. Ansvar, 2004, s. 166 og U.2006.B.229

⁵⁰ U.2006.B.229

er vant til at videresende billeder pr. mobiltelefon⁵¹, og hvorvidt vedkommende må antages at besidde den fornødne viden hertil, da dette i visse tilfælde også kan være aldersmæssigt betinget.

2.1.9. Påtalekompetence

Straffelovens § 264 d er undergivet offentlig betinget påtale jf. straffelovens § 275, stk. 2. Dette indebærer, at offentlig påtale kan finde sted, men kun såfremt, at den forurettede fremsætter anmodning herom. Hertil følger det af retsplejelovens § 720, stk. 2, at en anmeldelse fra forurettede skal anses som værende en begæring om offentlig påtale, medmindre andet klart fremgår af anmeldelsen. Det underliggende spørgsmål er således, hvorvidt det fremstår hensigtsmæssigt, at politiets forfølgelse af en overtrædelse af straffelovens § 264 d er betinget af en begæring herom fra forurettede, samt hvorvidt en overtrædelse af straffelovens § 264 d burde kunne påtales privat.

Det bemærkes, at der i overvejelserne om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt, at forfølgelse af en overtrædelse af straffelovens § 264 d kræver en begæring fra forurettede, bør indgå en betragtning om, at der i den foreliggende forbrydelse alene er tale om en krænkelse af private interesser. Der foreligger således et dybere beskyttelseshensyn bag betragtningen om, at forurettede bør skånes for, at der uden begæring herom, fra anklagemyndighedens side, føres en straffesag med fremlæggelse af de meddelelser eller billeder om den forurettedes private forhold, som påstås videregivet i strid med bestemmelsen.⁵² En offentlig straffesag er således betinget af, at forurettede træffer et aktivt valg herom, idet en offentlig straffesag vil kunne føre til yderligere offentlig udbredelse af private oplysninger.

I forlængelse af ovenstående bør det således undersøges, hvorvidt der er grundlag for, at § 264 d bør undergives privat påtale i stedet. Såfremt bestemmelsen undergives privat påtale, indebærer dette, at forurettede herefter skal anlægge straffesag efter den borgerlige (civile) retspleje, jf. retsplejelovens § 989. Hertil kommer, at hver part i sagen skal betale for sine omkostninger forbundet med de processuelle skridt jf. retsplejelovens § 322, stk. 1, hvorefter den tabende part skal erstatte modparten de udgifter, som retssagen har påført denne, jf. retsplejelovens § 312, stk. 1, medmindre andet er aftalt.

⁵¹ Ibid

⁵² KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 170 og Peter Blume: Ret, privatliv og teknologi, 2009, s. 25 og 26.

Det bemærkes, at forurettede i forbindelse med anlæggelse af en straffesag vedrørende digitale sexkrænkelser, i mangen tilfælde ikke nødvendigvis vil have idømmelse af straf for øje, hvorimod interessen om at begrænse muligheden for videregivelse på internettet og dermed begrænse skaden samt udsigten til godtgørelse og en eventuel erstatning vil vægte højest.⁵³ Det bør yderligere nævnes, at forurettede via de civilprocessuelle regler styrkes i muligheden for at forhandle sig frem til en større erstatningssum mod opgivelse af strafpåstanden.⁵⁴

Fællestrækkene for de bestemmelser, som er undergivet privat påtale, er, at der er tale om krænkelse af private interesser, at straffen som udgangspunkt kun er bøde og kun undtagelsesvis overstiger 4 måneders fængsel, samt at gerningsmanden er kendt, således at der ikke påkræves nogen politimæssig efterforskning.⁵⁵

Af væsentlighed bør særligt nævnes, at det er Straffelovrådets opfattelse, at straf er af så særlig en karakter, at muligheden for at en part idømmes straf i en straffesag mellem to private efter den civile retspleje bør begrænses mest muligt, særligt når der kan være tale om idømmelse af fængselsstraf.⁵⁶

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at det af hensyn til kompleksiteten i sager om digitale sexkrænkelser fremstår betænkeligt, såfremt en straffesag efter § 264 d alene skulle undergives privat påtale. Der kan således være en mindre fordel i, at forurettede, i sager hvor der er tale om en enkelt eller få delinger af private billeder, og hvor skaden fremstår relativt begrænset, selv anlægger en privat straffesag. Såfremt der er tale om en sag af større kompleksitet i henhold til både distribution og skadesomfang, vil det således være til væsentlig ulempe for forurettede, dersom sagen skulle anlægges privat. Dette er ligeledes taget i betragtning af, at forurettede er nødsaget til egenhændigt at efterforske og anlægge sagen, hvormed dette kan blive bekosteligt tidsmæssigt og ressourcemæssigt.

Yderligere bemærkes det, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 8 pålægger de implicerede stater, herunder Danmark, en positiv forpligtigelse til at sikre borgernes ret til privatliv. Såfremt § 264 d undergives privat påtale, vil dette potentielt udgøre en krænkelse af EMRK, da staterne er forpligtiget til at stille de nødvendige

⁵³ Peter Blume: Ret, privatliv og teknologi, 2009, s. 25 og 26

⁵⁴ Gorm Toftegaard Nielsen: Straffesagens gang, 2007, s. 28

⁵⁵ KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 169

⁵⁶ Ibid, s. 171

ressourcer til rådighed i forbindelse med efterforskningen og idømmelse af straf i den pågældende sag. Hertil antages det, at staternes handlepligt må tiltage i forbindelse med, at internettet og de dertil knyttede distributionskanaler vokser.

Det kan slutteligt konkluderes, at straffelovens § 264 d fortsat bør være undergivet betinget offentlig påtale. Der foreligger således konkrete beskyttelseshensyn, som bedst iagttages, såfremt forurettede hverken er overladt til at føre en privat straffesag på egen hånd, og hvor forurettede ikke kan tvinges til at der føres en offentlig straffesag imod dennes vilje, som potentielt kan medføre yderligere krænkelse af dennes interesser og privatliv.

2.2. Straffelovens § 232

§ 232: ”Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.”

Voyeurisme er kriminaliseret i straffelovens § 232 som blufærdighedskrænkelse og tjener som en generel forståelse af, at det enkelte individ har ret til egenhændigt at bestemme, hvem der har tilladelse til at se vedkommende nøgen og under hvilke omstændigheder. Individet har en grundlæggende ret til en beskyttet privatsfære, som både omfatter beskyttelse mod statslige indgreb samt en statslig forpligtelse til at beskytte dennes privatsfære mod andres uønskede indblanding.⁵⁷ Voyeurisme har igennem de seneste år udviklet sig til en blomstrende industri for afpresning, hacking og distribuering af digitale sexkrænkelser, hvortil offeret i mangen tilfælde må se magtesløs med fra sidelinien.

2.2.1. Baggrund

Den nugældende § 232 fremstår, bortset fra enkelte forenklinger, nærmest uændret siden den borgerliges straffelovs ikrafttræden i 1933. Ved lovændringen af 2013 ændredes udtrykket ”uterligt forhold” til ”uanstændigt forhold” og angivelsen ”eller giver offentlig forargelse” udgik. Det bemærkes dog, at der med moderniseringen ikke blev tilsigtet nogen ændring i gerningsindholdet, hvor der ved fortolkningen heraf stadig kan henvises til de tidligere forarbejder til bestemmelsen. Med bedømmelsen af hvorvidt en given handling er blufærdighedskrænkende, tages der herved udgangspunkt i handlingens egnethed hertil. Det fremgår således af forarbejderne til udkastet af straffeloven af 1915, at:

”Den strafbare Handling betegnes som Foretagelsen af noget, der er egnet til at krænke nogens Blufærdighed. Den Handling, der skal foretages, maa være noget, der vedrører et kønsligt usædeligt Forhold, [...]. Om Blufærdighedskrænkelsen fremkaldes ved Ord eller Gerning er ligegyldigt. Til Forbrydelsens Fuldbrydelse kræves ikke, at nogen Blufærdighedsfølelse faktisk er bleven krænket. Skønner Domstolen, at Handlingen er egnet til at krænke, er Straf forskyldt [...].”⁵⁸

⁵⁷ Peter Blume: Personregistrering, 1996, s. 13. Kravet på retten til privatliv er historisk og ideologisk betinget. Privatlivet afgrænses desuden af de politiske normer i det enkelte samfund.

⁵⁸ KBET 2012 nr. 1534, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser, s. 582.

Det kan på baggrund af Torps betænkning af 1917 konkluderes, at gerningsindholdet i straffelovens § 232 er tilsigtet handlinger, som er af en vis grovhed, eller som angår særlige seksuelle forhold.⁵⁹ Herefter kræves det, at den givne handling enten skal krænke no-gens blufærdighed eller give offentlig forargelse. Det bør hertil nævnes, at det ikke er et krav, at gerningsmanden skal have anset den pågældende handling som værende blufærdighedskrænkende, hvorfor det alene er tilstrækkeligt, at selve handlingen er egnet til at krænke en persons blufærdighed.⁶⁰

Ved ”offentlig forargelse” henvises der til, at den krænkende handling påtvinges en større og ubestemt kreds’ iagttagelse heraf, hvortil der ikke på forhånd er afgivet samtykke:

”Tilstedeværende umodne Personer er der Grund til at beskytte [...], ligesaa [...] uindviede Deltagere. Begge Dele er der ved Affattelsen [...] taget Hensyn til [”offentligt eller overfor Børn under 16 Aar eller Personer, hvis Samtykke dertil han ikke var berettiget til at forudsætte”].⁶¹

Som tidligere nævnt i afsnit 2.1.7.1. foreligger der ingen universel regel indenfor strafferetten, som tilkendegiver, hvorvidt en person under 18 kan afgive et diskulperende samtykke, medmindre andet direkte fremgår af loven. Det antages dog, at en person over 15 år generelt kan give diskulperende samtykke i henhold til straffelovens § 232, hvorimod det må bero på en konkret vurdering, såfremt barnet er under 15 år, da problemstillingen ikke ses at være behandlet i nyere retspraksis.⁶²

2.2.2. Bestemmelsens anvendelighed i sager om digitale sexkrænkelser

Bestemmelsens anvendelse i forhold til retspraksis syntes at give anledning til uklarhed og giver kun en vag ide om, hvornår bestemmelsen reelt finder anvendelse i sager om digitale sexkrænkelser. Det bemærkes således, at gerningsindholdet i straffelovens § 232 oprindeligt har været tilsigtet handlinger, hvor der har bestået en kontakt mellem gerningsmand og forurettede i mere eller mindre grad. Hertil nævnes eksempelvis handlinger, som kan spænde fra anden kønslig omgang end samleje til en person, som blotter sig eller belurer en kvinde gennem et vindue. Det kan derfor konkluderes, at på trods af at blufærdigheds-

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid, s. 578

⁶¹ Ibid, s. 583.

⁶² Ibid, s. 578

krænkelser ikke traditionelt set er møntet på digitale krænkelser⁶³, fremgår det tillige af retspraksis, at digitale sexkrænkelser efter omstændighederne ligeledes kan straffes for blufærdighedskrænkelser, forudsat at forholdet består af en vis grov seksuel karakter.

I U.1999.177.V var T tiltalt for at have lagt syv nøgenbilleder op af sin ekskone på en hjemmeside, hvortil han offentliggjorde hendes personnummer, adresse og telefonnummer. Alle billeder blev desuden ledsaget af en særligt krænkende tekst. I byretten blev T dømt for overtrædelse af henholdsvis straffelovens § 264 d og § 232. Hertil nævnes, at H oplyste overfor Vestre Landsret, at forholdet blev anmeldt som følge af, at H havde modtaget henvendelse fra to mænd, som havde set T's hjemmeside. Landsretten udtalte i denne forbindelse, at offentliggørelsen af billederne ikke udgjorde en seksuel krænkelser overfor ekskonen, da hun havde givet samtykke til optagelsen af disse. Tiltalte blev i Vestre Landsret herefter frifundet for overtrædelse af § 232 men straffet for § 264 d, da der "til gengæld" forelå en krænkelser af privatlivets fred. Det fremgår således af landsrettens begrundelse, at:

"Ved vurderingen af sagen lægger landsretten til grund, at de offentliggjorte fotos er optaget med H's samtykke. Den efterfølgende offentliggørelse af de pågældende fotos uden H's samtykke udgør ikke en seksuel krænkelser over for hende, men alene en krænkelser af privatlivets fred".

I Tfk.2014.641.Ø blev T dømt for overtrædelse af straffelovens § 264 d ved uberettiget via en sexchat at have videregivet links til adskillige personer med private billeder af seksuel karakter af sin ekskone F. T blev endvidere dømt for overtrædelse af straffelovens § 232 jf. § 23, idet T oplyste F's identitet til en mand, som efterfølgende henvendte sig til F. Landsretten stadfæstede dommen. Retten i Glostrup lagde til grund i sagen, at:

"[...] , han (T) må have anset det for overvejende sandsynligt, at disse personer kunne kontakte hende, når han over chatten oplyste hendes fulde navn og at hun boede i Helsingør. T har derfor medvirket til, at A krænkede F's blufærdighed."

Det fremgår af således af ovenstående, at der i retspraksis er tydelige eksempler på, at selve videregivelsen af seksuelt krænkende materiale, uden at der foreligger samtykke hertil fra den afbildede person, ikke altid anses som værende en blufærdighedskrænkelser. Til

⁶³ KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 32

gengæld kan det konkluderes ud fra Tfk.2014.641.Ø og udformningen af anklageskriftet, at anklagemyndigheden har anset blufærdighedskrænkelsen som værende i form af de senere henvendelser fra fremmede mænd. Dette står for så vidt i kontrast til Vestre Landsrets begrundelse i U.1999.177.V, hvor de frifandt T for blufærdighedskrænkelse til trods for, at H havde modtaget henvendelser fra mænd som følge af offentliggørelsen af billederne. Hertil bemærkes det, at T i U.1999.177.V blev idømt 20 dages ubetinget hæftestraf, hvorimod T i Tfk.2014.641.Ø blev idømt 40 dages ubetinget fængsel.

Hertil findes det nævneværdigt at påpege, at det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, at det er Rigsadvokatens opfattelse, at videregivelse af nøgenbilleder eller billeder/videoer af seksuel karakter, som det klare udgangspunkt, må antages at have den tilstrækkelige grovhed til at være omfattet af straffelovens § 232.⁶⁴ Således kan det imidlertid konkluderes, at der bør rejses tiltale for både § 264 d og § 232 i sager om uberettiget offentliggørelse eller deling af seksuelt krænkende materiale, desuagtet om der efterfølgende er rettet henvendelser mod den forurettede af seksuel karakter.

Nyeste praksis på området viser, at der, i højere grad end før, nu rejses tiltale for både straffelovens § 232 og § 264 d i sager, som omhandler ren videregivelse af seksuelt krænkende materiale. Hertil nævnes Retten i Aarhus' dom af den 13. juni 2016, hvor T var tiltalt for uberettiget at have videregivet billeder af pornografisk materiale af F, idet T uploadede fire billeder til en hjemmeside. Dommen behandles yderligere i afsnit 3.1.

I forlængelse af ovenstående henvises der ligeledes til Retten i Sønderborgs dom af den 29. august 2016, hvor T blev idømt 14 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d, idet T uberettiget uploadede et billede af F, hvor hun var delvis afklædt og dermed under omstændigheder, som åbenbart kunne unddrages offentligheden, til en hjemmeside, ligesom han videregav et billede af en afklædt ukendt kvinde, hvilket alt sammen var egnet til at krænke blufærdigheden.⁶⁵

⁶⁴ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.1.2.

⁶⁵ Der henvises til anklagemyndighedens udformning af retsmødebegæringen.

Det bemærkes dog, at der i henhold til retspraksis er enkelte domme, som indikerer, at det generelt ses nødvendigt med en gennemarbejdning af retningslinjerne i forbindelse med tiltalerejsning i sager om digitale sexkrænkelser.

I Retten i Roskildes dom af den 11. august 2016 blev der således kun rejst tiltale, og idømt 20 dages ubetinget fængsel, for overtrædelse af straffelovens § 232, hvor T via en Instagramprofil havde offentliggjort nøgenbilleder af F, hvilket var egnet til at krænke F's blufærdighed.

Hertil nævnes Retten i Aarhus' dom af den 19. april 2016, hvor T, foruden et forhold efter lov om euforiserende stoffer, blev idømt 40 dages ubetinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 264 d, ved at have uploadet videoer med pornografisk materiale af F, selvom F ikke havde samtykket hertil. Dommen behandles ligeledes i afsnit 3.1.

Det kan således afslutningsvis konkluderes, at der på baggrund af ovenstående redegørelse fordres til en gennemgribende analyse af, hvorvidt der foreligger klarhed og entydighed i anklagemyndighedens behandling af førnævnte sager, hvilket vil blive behandlet mere indgående i afsnit 3.

2.3. Straffelovens § 235

§ 235: "Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, [...] hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2: Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 3: Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film el. lign. af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker til besiddelsen."

2.3.1. Baggrund

Den særlige kriminalisering af børneporno blev først indført ved lov nr. 252 af 16. juni i 1980 som følge af en udtalelse fra Straffelovrådet herom.⁶⁶ Herefter straffedes med bøde den, som erhvervsmæssigt solgte eller på anden måde udbredte eller med forsæt hertil fremstillede eller skaffede sig utugtige fotografier, film eller lignende af børn. Hertil nævnes, at det først var ved lov nr. 272 af 3. maj 1989 om ændring af borgerlig straffelov, at det blev gjort muligt at idømme fængsel indtil 6 måneder.⁶⁷

Det bemærkes imidlertid, at det indtil lovændringen i 1994 ikke var ulovligt at besidde børnepornografisk materiale, hvormed det var forsæt til udbredelse heraf, som var kriminaliseret. Ved lov nr. 110 af 21. december 1994 om ændring af straffeloven valgtes herefter at indføje et nyt stk. 2 til bestemmelsen, hvorefter den, som besad fotografier, film eller lignende af børn, der har samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje eller har kønslig omgang med dyr, eller som anvender genstande på groft utugtig måde,

⁶⁶ KBET 2012 nr. 1534, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser s. 611

⁶⁷ Ibid.

blev straffet med bøde. Begrundelsen for, at det alene blev valgt at indføre mulighed for frihedsstraf i sager om erhvervmæssigt udbredelse af børneporno og ikke ved ren besiddelse heraf, fremgår af Folketingstidende 1994-95, tillæg A, spalte 474:

”Strafferammen for besiddelse af børnepornografisk materiale er efter forslaget bøde. [...]. Formålet med denne del af forslaget er i videst muligt omfang at værne den enkelte mod indgreb i privatlivets sfære. Endelig indebærer den foreslåede strafferamme, at forsøg ikke er strafbart, jf. straffelovens § 21, stk. 3”.

Ved lov nr. 441 af 31. maj i 2000 gennemførtes der endnu en skærpelse af straffelovens § 235, hvorefter dagældende bestemmelses stk. 1 blev udvidet til også at omfatte anden udbredelse af børnepornografisk materiale i en videre kreds samtidig med, at strafferammen blev hævet fra 6 måneders fængsel til fængsel i op til 2 år. Ligeledes blev bestemmelsens stk. 2 udvidet til ud over besiddelse også at omfatte udtrykket ”mod vederlag at gøre sig bekendt med”, hvormed strafferammen steg fra bøde til under skærpede omstændigheder at omfatte fængsel indtil 6 måneder.⁶⁸ Af væsentlighed fremgår det af Justitsministeriets udvalg herom:

”[...] Udvalget har lagt vægt på, at adgang til børnepornografi via Internettet muliggør en meget omfattende udbredelse. Det er efter udvalgets opfattelse utvivlsomt, at en del af denne udbredelse ikke er erhvervmæssig, men udvalget finder at også ikke-erhvervmæssig udbredelse af billeder i en videre kreds kan være egnet til at understøtte produktion af børnepornografisk materiale, og at kriminalisering af sådan udbredelse dermed kan tjene til at forebygge de samme misbrug, som forbud mod den erhvervmæssige udbredelse. Ved spørgsmålet om, hvorvidt man skal kriminalisere det forhold, at en person mod vederlag retsstridigt gør sig bekendt med børnepornografi, har udvalget haft med i sine overvejelser, at det samlede omfang af børnepornografi synes at være voksende [...]. En del børnepornografiske ydelser leveres på en sådan måde, at der ikke hos modtageren er tale om besiddelse i straffelovens forstand, hvorfor det efter udvalgets opfattelse vil være relevant at kriminalisere selve det forhold, at man mod vederlag har gjort sig bekendt med børnepornografi. [...] Udvalget finder imidlertid, at udviklingen i anvendelsen af Internettet og distribution af børnepornografi via Internettet har udviklet sig således, at der bør være mulighed for

⁶⁸ Ibid, s. 612.

*under skærpende omstændigheder at idømme hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.*⁶⁹

Af særlig væsentlighed nævnes lovændringen af april 2003, hvorefter gerningsbeskrivelsen i dagældende stk. 1 og stk. 2 blev udvidet fra at omfatte børn under 15 år til personer under 18 år. Samtidig blev enhver form for udbredelse kriminaliseret, og for stk. 1's vedkommende blev strafferammen skærpet til fængsel indtil 6 år. I henhold til stk. 2 omfattede gerningsbeskrivelsen herefter alle "utugtige" former for billeder og "andre utugtige visuelle gengivelser"⁷⁰, hvormed også fiktiv afbildning blev omfattet.⁷¹

Ved vurderingen af hvorvidt der i et konkret tilfælde bør straffes under skærpende omstændigheder, fremgik det herefter, at:

*"Som skærpende omstændighed anses således navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter. [...]. Hvorvidt optagelserne eller udbredelsen mv. skønnes at være af mere systematisk eller organiseret karakter vil afhænge af en konkret vurdering, hvor bl.a omfanget af produktionen og udbredelsen vil kunne indgå."*⁷²

Det bemærkes endvidere at straffelovens § 235, stk. 2 ved lovændring af 28. april 2009 blev udvidet til også at omfatte de tilfælde, hvor gerningsmanden gør sig bekendt med børnepornografisk materiale gennem internettet eller et lignende system til spredning af information, uanset om det skete mod vederlag eller ej. Dog fandtes bestemmelsen ikke at skulle omfatte personer, som på uheldigvis kom ind på en hjemmeside med børnepornografisk materiale for derefter straks at forlade den igen.⁷³

Det kan således på baggrund af ovenstående konkluderes, at straffelovens § 235 op til flere gange er blevet revideret med henblik på en udvidelse af både gerningsbeskrivelsen og strafferammen, og at der i takt med internet- og samfundsudviklingen har været særlig fokus på at kriminalisere de enkelte gerningsforhold proportionelt. Hertil kan der endvidere

⁶⁹ Ibid, s. 614-615 og Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 7802-05.

⁷⁰ KBET 2012 nr. 1534, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser s. 616.

⁷¹ Folketingstidende 2002-03, tillæg A, side 2617-20.

⁷² Ibid.

⁷³ Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 2448-49.

henvises til Straffelovrådets overvejelser i forbindelse med indførelsen af nugældende stk. 3, hvorefter det er straffrit at besidde utugtige billeder af en person, som er fyldt 15 år, og hvor denne har givet samtykke til besiddelsen. Det fremgår således at:

”Bestemmelsen gør det f.eks. muligt for en 15-17-årigs kæreste med den 15-17-åriges samtykke at optage billeder af seksuel karakter af den 15-17-årige. Enhver efterfølgende udbredelse af billederne (med eller uden samtykke) vil imidlertid være strafbar efter § 235, stk. 1. [...]. Undtagelsesbestemmelsen i straffelovens § 235, stk. 3 er møntet på 15-17-årige, der som led i udforskningen af deres seksualitet ønsker at lade sig fotografere i en seksuel situation til eget og en typisk nogenlunde jævnaldrende partners personlige brug. En ophævelse af § 235, stk. 3 ville således indebære, at enhver besiddelse [...] bliver strafbar, [...]. I betragtning af, hvor udbredt sådan adfærd må antages at være, og hvor ringe skadesvirkninger der generelt er forbundet hermed, ville en sådan kriminalisering være vidtgående.”⁷⁴

2.3.2. Pornografisk og utugtigt grafisk materiale

Som kort redegjort for i afsnit 1.2.2. er overtrædelse af straffelovens § 235 betinget af, at det foreliggende materiale er af pornografisk karakter. Omfattet er således:

- *Materiale, hvor personer under 18 år har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje,*
- *materiale, hvor der i forhold til personer under 18 år anvendes genstande på en måde, der svarer til samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, og*
- *materiale, hvor personer under 18 år anvendes som model for fotografiering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer.⁷⁵*

Det kan imidlertid konkluderes, at bestemmelsens anvendelsesområde synes at give anledning til uklarheder om hvor den nedre grænse, for hvad der kan betragtes som værende ”utugtigt” grafisk materiale, må antages at gå.

⁷⁴ KBET 2012 nr. 1534, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser, s. 642-643.

⁷⁵ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.2.1.

Til nærmere belysning heraf inddrages herefter Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser nr. 1534 fra 2012, hvori der redegøres nærmere for samme problemstilling.

Som tidligere beskrevet fremgår det af straffelovens § 235, stk. 1, at der er strafbart at udbrede nøgenbilleder af personer under 18 år. Deraf følger, at børnepornografisk materiale efter ovenstående karakterisering, til hver tid vil være ulovlig at udbrede. Det bemærkes hertil, at utugtigt grafisk materiale ikke alene omfatter eksplicit seksuel aktivitet men også tilfælde, hvor den mindreårige står model for fotografering af kønsdele.⁷⁶ Der henvises her til TfK.2008.504.Ø, hvori en mand blev idømt 60 dages fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 235, stk. 2 ved at have fotograferet en 14-årig piges bagdel, der var iført G-streng, hvorefter han opbevarede billederne på sit kamera og computer.

Det underliggende spørgsmål bliver herefter, hvorledes almindelige og ikke-seksuelt prægede billeder eller videoer af børn, herunder i forbindelse med nøgenbadning, er eller burde være omfattet af gerningsbeskrivelsen i straffelovens § 235. Udgangspunktet må hertil være, at en generel kriminalisering af nøgenbilleder af børn, også selvom kriminaliseringen er begrænset til udbredelse, vil være alt for vidtgående i forhold til, hvad der må antages at være proportionelt.⁷⁷ Således vil et rent forbud tillige kriminalisere familie-billeder af børn, som eksempelvis leger nøgne i strandkanten, hvorfor det hurtigt konkluderes, at en sådan kriminalisering er for vidt rammende i forhold til, hvad der må siges at være proportionelt. Hertil fremgår det endvidere at Straffelovrådets betænkning, at det i praksis vil medføre store komplikationer i forbindelse med afgrænsningen mellem ulovlige billeder og billeder, der er lovlige som følge af et sagligt formål.⁷⁸

Af særlig væsentlighed bemærkes der dog, at der kan forekomme tilfælde, hvor et i realiteten uskyldigt familie-billede kan risikere at ende på en hjemmeside, hvorefter der kommenteres på dem i et seksualiseret forum. Hertil bør dog nævnes, at det pågældende billede, såfremt det eksempelvis er beskåret til kun at vise skridtet på barnet, eller billedet er blevet seksuelt manipuleret, i forvejen vil være omfattet af straffelovens § 235. Alternativt vil forholdet, dersom billedet er ledsaget af seksuelle kommentarer af en vis grovhed, i stedet udgøre en overtrædelse af straffelovens § 232. Det bør endvidere nævnes,

⁷⁶ KBET 2012 nr. 1534, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser, s. 648.

⁷⁷ KBET 2017 nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser, s. 33

⁷⁸ KBET 2012 nr. 1534, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser, s. 649

at straffelovens § 136, stk. 1 har til formål at straffe den, som offentlig tilskynder til forbrydelse, hvormed der i forvejen er sat grænser for, i hvilken grad der offentlig kan fremsættes kommentarer, som må forstås som en tilskyndelse til at begå seksuelle overgreb mod børn.⁷⁹

På den baggrund kan det slutteligt konkluderes, i overensstemmelse med Straffelovrådets betænkning, at en udvidelse af kriminaliseringen, således også omfattende almindelige familie billeder, vil være særligt uproportionalt i relation til det forhold, som ønskes kriminaliseret. Der henses desuden til, som det også fremgår af førnævnte, at den pågældende adfærd, som søges kriminaliseret, allerede er strafbelagt på baggrund af andre straffelovsbestemmelser. Det kan derfor slutes, at almindelige nøgen billeder af børn bør holdes udenfor bestemmelsens område.

⁷⁹ Ibid, s. 647.

3. Sammenspillet mellem straffelovens § 264 d, § 232 og § 235

Hovedfokus i afhandlingens analyse er at belyse, hvorvidt der juridisk er overensstemmelse mellem gældende dansk retspraksis og de retningslinjer som anklagemyndigheden underlægges i forbindelse med behandlingen af sager omhandlende digitale sexkrænkelser, jf. også afsnit 2. Det følgende afsnit har således til formål at undersøge, i hvilke tilfælde anklagemyndigheden indtil nu har valgt at rejse tiltale efter straffelovens § 264 d, § 232 og § 235 enkeltvis og i sammenstød. Det bemærkes endvidere, at strafferammen i straffelovens § 264 d lyder på fængsel i op til seks måneder, hvorimod strafferammen i straffelovens § 232 strækker sig til op til fængsel i to år. Det underliggende spørgsmål bliver herefter, hvorvidt anklagemyndighedens valg af strafhjemmel, i forbindelse med tiltalerejsningen, afspejler sig i domstolens strafudmåling.

3.1. Domme hvor der straffes i sammenstød

I følgende afsnit vil der på baggrund af en analyse af en række domme ses nærmere på overensstemmelsen mellem anklagemyndighedens valg af strafhjemmel. Til brug for følgende afsnit tages der nærmere udgangspunkt i fem byretsdomme afsagt ved retten i henholdsvis Aarhus, Glostrup, Holbæk og Hjørring, hvori anklagemyndigheden har rejst tiltale i sammenstød med flere straffelovsbestemmelser. Analysen giver herefter anledning til en vurdering af, hvilke momenter anklagemyndigheden har lagt vægt på ved valg af strafhjemmel i forbindelse med tiltalerejsningen, samt hvilke momenter byretten lægger afgørende vægt på i forbindelse med afgørelse af skyldsspørgsmålet og strafudmålingen.

3.1.1. Retten i Aarhus, den 13. juni 2016

Sagens faktiske omstændigheder

Sagen omhandler T, som uberettiget havde videregivet fire billeder af forurettede (F) ved at have uploadet disse til en hjemmeside uden Fs samtykke hertil. På det ene billede fremstod F nøgen, og på de resterende billeder havde F og T samleje. T havde endvidere uploadet to nøgenbilleder af F på en anden hjemmeside. De i sagen omhandlende billeder var blandt andet taget på en fælles ferie mellem T og F, hvorefter billederne blev lagret på Ts computer. T blev således tiltalt for overtrædelse straffelovens § 264 d og § 232 ved uberettiget at have videregivet billeder vedrørende en andens private forhold, der åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden, hvilket alt var egnet til at krænke Fs blufærdighed.

T og F havde således været kærester i ca. tre år, indtil T blev kærester med X. På trods af dette fortsatte F og T et seksuelt forhold indtil, at F blev gjort bekendt med, at T så X, hvorfor F ville gøre X bekendt med sit forhold til T. T har hertil forklaret, at han blev gjort bekendt med dette en aften, hvor han var til fodboldfest med ca. 40 andre personer. Han havde herefter ladet sin telefon gå på omgang blandt sine venner, som han derefter mistænker har skrevet fra telefonen til F. SMS-korrespondancen mellem T og F indeholdte en række nøgenbilleder af F, som blev sendt fra Ts telefon med en besked om, at han ville offentliggøre billederne. F havde herefter indgivet denne korrespondance til politiet, eftersom hun var blevet kontaktet af en studiekammerat med besked om, at der lå en række nøgenbilleder af hende på nettet. T nægter dog at have kendskab til indholdet af sms'erne.

Rettens begrundelse og afgørelse

Det fremgår af dommen, at retten ved afgørelse af skyldsspørgsmålet lægger afgørende vægt på, at det fremstår som usandsynligt, at det ikke er T, som står bag sms-korrespondancen:

”Tiltaltes forklaringer om, at han ikke kender det nærmere indhold af korrespondancen, og at det var hans fodboldkammerater, som skrev og sendte sms'erne fra hans telefon under en fælles fest, er ikke underbygget og forekommer på den anførte baggrund både usandsynlig og utroværdig. Retten lægger herefter til grund, at det er tiltalte selv, som har skrevet med F. Tiltaltes sms'er med nøgenbillederne af F kan læses – og blev af F læst – som en trussel om at offentliggøre nøgenbillederne.[...]. Tiltaltes forklaring om, at andre uden hans vidende må have skaffet sig adgang til hans computer og uploaded billederne, er hverken underbygget eller sandsynliggjort. På denne baggrund, under hensyn til tiltaltes forudgående trusler – idet samtidig bemærkes, at offentliggørelsen ikke udstiller tiltalte selv, eftersom hans ansigt er sløret på billederne og ikke kan identificeres – finder retten det bevist, at det er tiltalte, der har uploaded billederne.”

T blev herefter i overensstemmelse med anklageskriftet idømt 40 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 264 d og § 232. Endvidere bemærkes, at retten, i forbindelse med tortopgørelsen, lagde afgørende vægt på, at F aldrig vil kunne vide sig sikker på, hvorvidt billederne fortsat vil figurere et sted på internettet.

3.1.2. Retten i Glostrup, den 16. marts 2015

Sagens faktiske omstændigheder

Sagen omhandler T, som uberettiget havde videregivet en række private fotos med seksuelt indhold af F til adskillige personer via en hjemmeside. Dette medførte, at en bekendt genkendte F og tog kontakt hende, hvilket alt var egnet til at krænke Fs blufærdighed. T blev derfor tiltalt efter straffelovens § 264 d og § 232.

Retten's begrundelse og afgørelse

Det bemærkes, at T i nærværende sag erkendte sig skyldig, hvortil straffen blev fastsat til 30 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d. Endvidere nævnes, at retten i forbindelse med strafudmålingen lagde afgørende vægt på billedernes karakter, og at disse blev offentliggjort uden Fs samtykke. F var desuden genkendelig på billederne, dog blev der ikke offentliggjort videre oplysninger om Fs identitet.

Det er dog værd at bemærke, at det på baggrund af anklageskriftets udformning og ordlyd ikke er muligt entydigt at konkludere, hvorvidt selve videregivelsen af nøgenbillederne er ment som værende genstand for blufærdighedskrænkelsen, eller hvorvidt der straffes for blufærdighedskrænkelser på baggrund af, at F genkendes på internettet af en bekendt, som efterfølgende tog kontakt til hende.

3.1.3. Retten i Holbæk, den 22. juni 2016

Sagens faktiske omstændigheder

T var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 og § 232 ved at have udbredt utugtige fotos af F, som var under 18 år gammel. T havde delt de pågældende fotos i en lukket Facebook-gruppe, hvilket alt sammen var egnet til at krænke Fs blufærdighed. F har til sagen forklaret, at hun sendte nøgenbilleder til T i en alder af 16 år. Hun har endvidere forklaret, at hun modtog et screendump af Ts besked med offentliggørelsen af billederne til den lukkede Facebook-gruppe. Beskeden modtog F af en anonym person, som genkendte hende på billederne.

Retten's begrundelse og afgørelse

T blev herefter dømt skyldig i overensstemmelse med anklageskriftet. Retten lagde ved domsafsigelsen særlig vægt på, at T, som havde gået i parallelklasse med F, i forvejen var gjort bekendt med, at F var under 18 år gammel, da hun sendte ham billederne, og da disse

blev offentliggjort. T blev idømt betinget fængsel i 14 dage. Det fremgår ligeledes, at retten ved strafudmålingen lagde særlig vægt på, at billederne er videregivet til personer, der selv kunne gemme og videregive disse. Modsat blev der i formildende retning lagt særlig vægt på tiltaltes unge alder og rene straffeattest. I henhold til erstatningspåstanden fandt retten endvidere, at F, som følge af den foreliggende krænkelse, aldrig med sikkerhed kan vide, hvorvidt billederne fortsat figurerer på internettet, hvorfor F fandtes berettiget til en torterstatning på 8.000 kr.

3.1.4. Retten i Aalborg, den 31. marts 2017

Sagens faktiske omstændigheder

T var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 232, § 264 d, jf. til dels § 23 og § 21 ved over tre gange at have lagt billeder op af F1, F2 og F3 på to forskellige hjemmesider med yderligere angivelse af navne, hvorefter billederne blev manipuleret, således at de fremstod som utugtige eller pornografiske, uden at F1, F2 og F3 havde givet samtykke hertil. I mindst et af forholdene var der tillige tale om et ikke ubetydeligt antal billeder, som blev uploadet af forurettede.

Hertil nævnes, at enkelte billeder af de forurettede blev lagt op på nettet med henblik på, at brugerne af internetsiderne fik udløsning på billederne for derefter at ligge nye billeder eller videoer heraf på internetsiden, alt hvorved billederne fik en sådan karakter, at de åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden.

Retten's begrundelse og afgørelse

Det fremgår således af sagen, at T uden forbehold erkendte sig skyldig, og at tilståelsen understøttedes af de i sagen foreliggende oplysninger. T blev herefter idømt tre måneders ubetinget fængsel jf. straffelovens § 232 og § 264 d, jf. til dels § 23 og § 21. Retten lagde endvidere i forbindelse med strafudmålingen til grund, at der i et af forholdene var tale om et ikke ubetydeligt antal billeder, som blev uploadet. F1 og F2 blev tillige tilkendt en godtgørelse på henholdsvis 20.000 kr. og 15.000 kr.

Det fremgår af retsmødebegæringens ordlyd og udformning for så vidt gældende alle tre forhold, at forholdene i sin helhed anses som værende overtrædelse af straffelovens § 232 samt en overtrædelse af straffelovens § 264 d, 2. led, da billederne, som følge af manipulationen, bliver af en sådan karakter, at de åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden.

3.1.5. Retten i Hjørring, den 13. oktober 2016

Sagens faktiske omstændigheder

I nærværende sag var T tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 232, § 235 og § 264 d ved at have optaget en video, hvor T og F havde samleje, hvorefter T, via sin mobiltelefon, uberettiget videredelte den pågældende video til flere personer, hvilket alt sammen var egnet til at krænke Fs blufærdighed. Endvidere bemærkes, at både F og T var under 18 år gamle på gerningstidspunktet.

Retten's begrundelse og afgørelse

Det fremgår således af sagen, at T uden forbehold erkendte sig skyldig, hvorefter han blev idømt betinget fængsel i 30 dage, jf. straffelovens § 232, § 235 og § 264 d. Retten lagde ved strafudmålingen afgørende vægt på, at F på forhånd havde afvist at medvirke til optagelsen af videoen og det faktum, at T efterfølgende prøvede at standse udbredelsen heraf. Endvidere fremgår det, at der ved udmålingen af tortgodtgørelse til F blev lagt særlig vægt på, at F ikke kan vide eller kontrollere, hvorvidt videoen dukker op igen, hvorfor T blev idømt at betale 15.000 kr. til F.

3.1.6. Sammenfatning

Det kan på baggrund af ovenstående udledes, at det ikke har nogen videre betydning for valg af strafhjemmel hvilket medie, gerningsmanden vælger at udbrede det seksuelt krænkende materiale gennem. Det tillægges ej heller større vægt, hvor mange personer materialet udbredes til. Dog fremgår det af dommen afsagt ved Retten i Aalborg, at retten, i forbindelse med strafudmålingen, har lagt særlig vægt på, at der i et forholdene var tale om udbredelse af et ikke ubetydeligt antal billeder. Fælles for tre af dommene er, at forurettede genkendes som følge af offentliggørelsen. Dette både som følge af at der er blevet videregivet personlige oplysninger på kvinderne samt det faktum, at kvinderne i enkelte tilfælde har været direkte genkendelige. Det må imidlertid konkluderes, at anklagemyndigheden under alle omstændigheder har anset det blufærdighedskrænkende element som værende opfyldt i samtlige sager, hvorfor der således er nedlagt påstand om straf i sammenstød. Som det fremgår af ovenstående, bemærkes det dog, at det på baggrund af anklagerens udformning af anklageskriftet i dommen afsagt ved Retten i Glostrup ikke er muligt entydigt at vurdere, hvorvidt blufærdighedskrænkelsen består i den rene videregivelse af priva-

te fotos, eller om det følger af det faktum, at forurettede genkendes efterfølgende. Dette står således i kontrast til retsmødebegæringen fremsendt i dommen afsagt ved Retten i Hjørring, hvor af det tydeligt fremgår, at hele forholdet betragtes som værende overtrædelse af straffelovens § 232. Dog må det anses som værende forundringsværdigt, hvorfor der ved Retten i Hjørring er rejst tiltale for overtrædelse af både straffelovens § 264 d, § 232 samt § 235, idet § 264 d og § 235 må ses for værende særlige bestemmelser, som i princippet regulerer det samme gerningsforhold med den sondring, om forurettede er under eller over 18 år gammel.

3.2. Domme hvor der ikke straffes i sammenstød

Til brug for følgende afsnit tages der udgangspunkt i to byretsdomme afsagt ved retten i henholdsvis Roskilde og Aarhus. I modsætning til foregående afsnit bemærkes det, at anklagemyndigheden i de følgende domme ikke har rejst tiltale i sammenstød med flere bestemmelser. Analysen giver herefter anledning til en vurdering af, hvorvidt sagens faktiske omstændigheder i de følgende domme adskiller sig faktisk fra de foregående domme. Der lægges ydermere fokus på, hvilke momenter anklagemyndigheden har lagt vægt på ved valg af strafhjemmel i forbindelse med tiltalerejsningen, samt hvilke momenter byretten lægger afgørende vægt på i forbindelse med afgørelse af skyldsspørgsmålet og strafudmålingen.

3.2.1. Retten i Roskilde, den 11. august 2016

Sagens faktiske omstændigheder

T var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 232 ved via en Instagramprofil at have offentliggjort 11 nøgenbilleder af F uden hendes samtykke hertil. T og F havde overensstemmende forklaret, at F selv havde taget 10 af billederne, hvorefter T havde taget det sidste billede af hende. Billederne viser blandt andet Fs ansigt, bryster, skridt og baller.

T havde til sagen forklaret, at han, kort tid efter at han og F havde slået op, modtog en notifikation fra Instagramprofilen ”A”, hvor F’s nøgenbilleder fremgik på profilen.

F havde til sagen forklaret, at hun udelukkende havde sendt de pågældende nøgenbilleder til T. Samme aften som T blev gjort bekendt med Instagramprofilen ”A” havde T og F endvidere korresponderet via sms, hvoraf fremgik, at T truede med at offentliggøre førnævnte nøgenbilleder af F, fordi han ville have hende til at fortælle, hvem hun havde været sammen med aftenen før. Herefter modtog F en venneanmodning fra Instagramprofilen ”A” og så, at billederne af hende var blevet offentliggjort med dertilhørende navn.

Rettens begrundelse og afgørelse

Retten lagde herefter følgende til grund:

”Ved F’s sikre og troværdige forklaring om, at hun kun sendte billederne til tiltalte sammenholdt med indholdet af sms-korrespondancen mellem tiltalte og F den 26. december 2014, der afsluttes med tiltaltes besked kl. 23.04 ”Du er den klammeste luder der findes og nu skal alle se de klamme billeder af dig. Farvel

F, du er færdig” [...], hvorefter F samtidig hermed fik en venneanmodning fra Instagramprofilen, finder retten det bevist, at tiltalte i hvert fald den 26. december 2014 offentliggjorde billederne af F på den pågældende instagramprofil.”

Det bemærkes endvidere, at retten ved afgørelsen af skyldsspørgsmålet og strafudmålingen lagde særlig vægt på, at offentliggørelsen af nøgenbillederne skete via en åben Instagramprofil med angivelse af Fs navn. Hermed var der sket en krænkelse af Fs blufærdighed, hvorfor T blev idømt 20 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232.

3.2.2. Retten i Aarhus, den 19. april 2016

Sagens faktiske omstændigheder

Sagen omhandler T, som var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 264 d ved på en række internetsider at have uploadet videoer med pornografisk indhold af ekskæresten F, selvom F ikke havde givet samtykke hertil.

Retten's begrundelse og afgørelse

Det fremgår af sagen, at T erkendte sig skyldig uden videre forbehold. Retten lagde ved strafudmålingen herefter særlig vægt på, at der er sket uploading af to film af ikke ubetydelig varighed, samt at offentliggørelsen er sket efter, at forholdet var bragt til ophør og med angivelse af Fs navn. Ligeledes fandtes forholdets karakter at være særlig grov henset til videoernes varighed. På baggrund af den hermed forbundne krænkelse blev T således idømt betinget fængsel i 40 dage for overtrædelse af straffelovens § 264 d.

3.2.3. Sammenfatning

I henhold til dommen afsagt ved Retten i Roskilde fremgår det, at der udelukkende er rejst tiltale efter straffelovens § 232. Det bemærkes imidlertid, at tiltalte har lagt en række billeder op af F på en Instagramprofil, hvorpå Fs navn ligeledes var anført. Det forekommer således forundringsværdigt, at der i sagen ikke er rejst tiltale efter straffelovens § 264 d. Det er således ubestridt, at der er tale om en uberettiget videregivelse af nøgenbilleder på et socialt medie samt offentliggørelse af personlige oplysninger, hvorfor gerningsindholdet i straffelovens § 264 d klart er opfyldt. Konklusionen må imidlertid være, at forholdet burde være henført under straffelovens § 264 d og § 232 med henblik på straf i sammenstød.

I dommen afsagt ved Retten i Aarhus i april 2016 fremgår det, at tiltalte uberettiget havde uploadet samlejevideoer af sin ekskæreste på en række hjemmesider, hvormed tiltalte blev

idømt straf for overtrædelse af straffelovens § 264 d. Dette fremgår imidlertid bemærkelsesværdigt, da sagen faktisk ligner ovenstående sager, hvor der tillige er rejst tiltale efter straffelovens § 232. Som følge af at der i nærværende sag er tale om en udbredelse af samlejevideoer uden forurettedes samtykke hertil, kan der argumenteres for, at forholdet materielt set ligeledes burde henføres under straffelovens § 232, idet det er denne bestemmelse, som regulerer, hvornår noget må være egnet til at krænke en person.

På baggrund af ovenstående kan det således konkluderes, at der på trods af ligheder i sagernes faktiske omstændigheder, forekommer udsving i forbindelse med anklagemyndighedens valg af strafhjemmel i forbindelse med tiltalerejsningen.

3.3. Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser

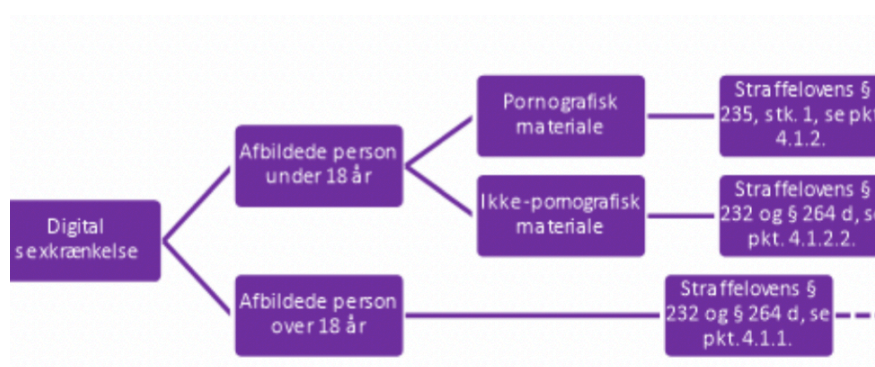
Det fremgår af Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser af den 5. maj 2017, at anklageren i forbindelse med tiltalerejsningen skal vurdere muligheden for straf i sammenstød.⁸⁰

Anklageren skal først og fremmest vurdere, hvorvidt forurettede er under eller over 18 år. Dette skyldes, at sondringen, mellem hvorvidt forurettede er under eller over 18 år gammel, har særligt betydning for valgt af strafhjemmel. Det fremgår herefter af nedenstående figur, at anklageren skal vurdere karakteren af de billeder og/eller video, som er sagens genstand.

Såfremt forurettede er over 18 år gammel skal der i sager vedrørende digitale sexkrænkelser rejses tiltale efter straffelovens § 264 d og § 232.

Dersom forurettede er under 18 år gammel, skal der herefter sondres mellem, hvorvidt der er tale om pornografisk eller ikke-pornografisk materiale.⁸¹ Er det foreliggende materiale af pornografisk karakter, skal anklagemyndigheden herefter rejse tiltale jf. straffelovens § 235, stk. 1 om udbredelse af børneporno. Såfremt materialet er af ikke-pornografisk karakter, skal der rejses tiltalte jf. straffelovens § 232 og § 264 d.

Nedenstående figur illustrerer herefter, hvilke bestemmelser anklageren skal rejse tiltale efter i de enkelte tilfælde:⁸²

Det kan på baggrund af ovenstående figur konkluderes, at hjemlen til straf afhænger af forholdets karakter. Herefter vil det således være op til anklagemyndigheden endeligt at

⁸⁰ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.

⁸¹ For sondring heraf, se afsnit 2.3.2.

⁸² Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, punkt 4.1.2.1.

determinere, hvorvidt der i den pågældende sag skal rejses tiltale efter straffelovens § 235 eller om der skal straffes efter straffelovens § 264 d og § 232 i sammenstød. Realiseres en sådan retsanvendelse må det herefter følgelig forventes at bidrage til en større retssikkerhed i sager om digitale sexkrænkelser.

3.4. Sammenfatning

Det kan på baggrund af ovenstående udledes, at de syv førnævnte domme faktisk ligner hinanden. Samtlige domme omhandler således omstændigheder, hvor der er sket en uberettiget videregivelse af seksuelt krænkende materiale på de sociale medier eller via en hjemmeside, enten i form af billeder eller videoer. Hertil nævnes, at forurettede i størstedelen af sagerne er ekskæreste til gerningsmanden, hvorimod gerningsmanden i dommen ved Retten i Aalborg den 31. marts 2017 udelukkende kendte de tre forurettede perifært. Det bemærkes endvidere, at hjemlen til straf, til trods for at sagerne stort set omhandler samme problemstilling, varierer mellem de enkelte sager.

I det følgende afsnit vil der således ses nærmere på samspillet mellem anklagemyndighedens valg af bestemmelser ved tiltalerejsningen i de enkelte sager og hvorvidt valget af strafhjemmel, i forbindelse hermed, afspejler sig i domstolens strafudmåling.

Først og fremmest bemærkes, at samtlige tiltalte dømt ved henholdsvis Retten i Aarhus, juni 2016, Retten i Glostrup, marts 2015 og Retten i Aalborg, marts 2017 alle idømmes straf jf. straffelovens § 264 d og § 232. Ens for alle tre domme er, at der er sket udbredelse via uploading af både billeder og/eller video via konkrete hjemmesider. Det bør hertil nævnes, at dommen afsagt ved Aalborg byret er den eneste dom, hvor sagens genstand omhandler billedmanipulation.

Dommene afsagt ved Retten i Aarhus og Retten i Glostrup er dog de eneste to sager ud af de førnævnte tre, hvor det direkte fremgår, at forurettede er blevet genkendt som følge af offentliggørelsen. Hertil findes det endvidere nævneværdigt at påpege, at der i alle tre domme er rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 264 d og § 232, hvilket materielt set stemmer overens med de retningslinjer, som Rigsadvokaten har udstukket i forbindelse med anklagemyndighedens tiltalerejsning, jf. afsnit 3.3. Dog kan det udledes på baggrund af anklageskriftet, som er behandlet ved Retten i Glostrup, at det er som følge af, at forurettede bliver genkendt og kontaktet af en bekendt, at der straffes for overtrædelse af straffelovens § 232. Som tidligere beskrevet fremgår det således af Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, at det er Rigsadvokatens opfattelse, at videregivelse af nøgenbilleder eller billeder/videoer af seksuel karakter som det klare udgangspunkt generelt må antages at have den tilstrækkelige grovhed til at være omfattet af straffelovens § 232, desuagtet om der efterfølgende rettes henvendelse til den forurettede.

Endeligt bemærkes det, at retterne overordnet set alle lægger vægt på krænkelsens grovhed. I dommen afsagt ved Retten i Glostrup lægges der tillige vægt på, at F er let genkendelig på det offentliggjorte materiale, og i dommen afsagt ved Retten i Aarhus, lægges der endvidere særlig vægt på, at forurettede aldrig vil kunne vide sig sikker på, hvorvidt billederne fortsat vil florere på nettet.

I henhold til dommene afsagt ved Retten i Roskilde i august 2016 og ved Retten i Aarhus i april 2016 fremgår det, at tiltalte idømmes straf jf. straffelovens § 232 ved Retten i Roskilde, og tiltalte idømmes straf jf. straffelovens § 264 d ved Retten i Aarhus. Endvidere bemærkes det, at begge domme faktisk minder om hinanden, da der i begge sager er tale om en uberettiget videregivelse af seksuelt krænkende materiale i form af billeder og videomateriale af en ekskæreste.

Således fremgår det af dommen afsagt ved Retten i Roskilde, at tiltalte offentliggjorde i alt 11 billeder af forurettede på en åben Instagramprofil, hvorimod der i sagen afsagt ved Retten i Aarhus var tale om offentliggørelse af to samlejevideoer, som blev uploadet på en række internetsider. Ved Retten i Roskildes dom lægges der endvidere særlig vægt på, at der var tale om en åben Instagramprofil, og det faktum at der skete videregivelse af personlige oplysninger i form af forurettedes navn, anses tillige som værende en skærpende omstændighed. Det er desuden særligt værd at nævne, at der ved Retten i Roskildes dom ikke tages videre stilling til, hvorvidt forholdet materielt set tillige burde henføres under straffelovens § 264 d. Det kan dog på baggrund af sagens faktuelle oplysninger konkluderes, at tiltalte har udbredt 11 nøgenbilleder af sin ekskæreste på en åben Instagramprofil uden dennes samtykke og offentliggjort dennes navn i samme forbindelse. At der i nærværende sag ikke er rejst tiltale efter § 264 d må imidlertid anses som værende materielt i strid med de retningslinjer, som fremgår af Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, jf. afsnit 3.3., hvorfor det i det hele taget må siges at være forundringsværdigt, at der fra anklagemyndighedens side ikke er rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 264 d.

I henhold til Retten i Aarhus' dom fra april 2016 fremgår det som tidligere nævnt, at tiltalte havde uploadet to samlejevideoer med sin ekskæreste til en række hjemmesider uden ekskærestens samtykke hertil. Der er dog udelukkende rejst tiltale efter straffelovens § 264 d, hvilket igen må anses som værende i strid med de retningslinjer, som er udstukket af Rigsadvokaten, jf. afsnit 3.3. Således burde forholdet materielt set være henført under både straffelovens § 232 og § 264 d.

Det bemærkes at tiltalte, i Retten ved Holbæks dom, straffes for overtrædelse af straffelovens § 235 og § 232. Her var der således tale om videregivelse af en række utugtige fotos af forurettede i form af poseringensbilleder, der på pågældende tidspunkt var 16 år gammel. Billederne blev således delt i en lukket Facebook-gruppe, hvorefter forurettede blev gjort opmærksom på dette af en anonym person. Udgangspunktet må være, at der alene skal rejses tiltale efter straffelovens § 235, stk. 1 om udbredelse af børneporno, såfremt de pågældende billeder og/eller videoer i den konkrete sag, er af pornografisk materiale, jf. afsnit 3.3. Omfattet heraf er blandt andet billeder, hvor personer under 18 år anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer, hvorfor nøgenbillederne af forurettede i nærværende sag også må anses som værende omfattet heraf. Det forhold, at forurettede genkendes og kontaktes af en anonym person kan ikke bevirke et andet resultat, hvorfor der materielt set alene burde være rejst tiltale efter straffelovens § 235.

I henhold til dommen afsagt ved Retten i Hjørring i oktober 2016 omhandlede denne ligeledes udbredelse af seksuelt krænkende materiale af en person under 18 år, da tiltalte havde optaget en samlejevideo af forurettede, hvorefter denne blev udbredt til flere personer. Det kan på baggrund af det foreliggende konkluderes, at forurettede var under 18 år gammel på tidspunktet for optagelsen af videoen, hvorfor forholdet materielt set er omfattet af straffelovens § 235 om børneporno. Da gerningsindholdet i straffelovens § 235 allerede omfatter udbredelse af pornografiske fotografier eller film af personer under 18 år, jf. stk. 1, bør forholdet således alene henføres under straffelovens § 235. Det fremgår endvidere af Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, at videregivelse af nøgenbilleder eller billeder/videoer af seksuel karakter generelt som det klare udgangspunkt antages at have den tilstrækkelige grovhed til at være omfattet af straffelovens § 232, jf. også afsnit 2.2.2. Dette må ligeledes antages at gælde for sager vedrørende børneporno. Det kan derfor imidlertid konkluderes, at der i nærværende sag fra anklagemyndighedens side alene burde være rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 235, jf. afsnit 3.3.

Retten i Holbæks dom og Retten i Hjørrings dom har endvidere begge til fælles, at der ved domsafsigelsen lægges særlig vægt på, at de forurettede ikke vil kunne vide sig sikre i fremtiden, hvorvidt henholdsvis billederne og videoerne fortsat flourer på internettet. Dette stemmer ligeledes overens med Retten i Aarhus' dom af juni 2016, hvori samme problemstilling lægges til grund i forbindelse med domsafsigelsen.

Det kan på baggrunden af ovenstående konkluderes, at det hverken i henhold til straffelovens § 264 d, § 232 eller § 235 er af nogen betydning via hvilket socialt medie eller internetforum, hvori sker udbredelse. I henhold til straffelovens § 264 d skal der blot være tale om en uberettiget videregivelse, hvorimod § 235, stk. 1 blot kræver, at der er sket en udbredelse. I forlængelse heraf konkluderes det, at det ej heller er af betydning, hvorvidt udbredelsen sker til en større eller definerbar personkreds, hvorimod dette tidligere var et afgørende moment i henhold til anvendelsen af straffelovens § 264 d jf. afsnit 2.1.1. Ved vurderingen af hvorvidt et forhold skal henføres under straffelovens § 264 d og § 235, er det således særligt vigtigt, at der sondres mellem, hvorvidt forurettede er over eller under 18 år gammel på tidspunktet for optagelsen af materialet, jf. afsnit 3.3.

I flere af de gennemgåede domme ledsages det seksuelt krænkende materiale af personlige oplysninger, blandt andet i form af navne, kontaktoplysninger eller lignende. Ligeledes fremgår det som en skærpende omstændighed i Retten i Aarhus' dom af april 2016, at der ved offentliggørelsen af samlejevideoerne ligeledes blev offentliggjort forurettedes navn. Det kan herefter ikke entydigt konkluderes, hvorvidt det op til nu er blevet betragtet som værende en skærpende omstændighed efter § 264 d, at forurettede efterfølgende er blevet genkendt, eller hvorvidt dette er blevet anset som værende en overtrædelse af straffelovens § 232. Dog fremgår det som tidligere nævnt af Rigsadvokatens retningslinjer på området, at der generelt set rejses tiltale for både straffelovens § 264 d og § 232 i sager om digitale sexkrænkelser, hvor forurettede er over 18 år gammel, desuagtet hvorvidt der efterfølgende rettes henvendelse til denne. Dette er udgangspunktet uanset, hvorvidt forurettede genkendes på billederne, hvorpå der tages kontakt til denne, eller om der rettes henvendelse på baggrund af de offentliggjorte kontaktoplysninger.

Sammenfattende fremgår det af ovenstående domme, at straffeniveauet ses at spænde fra 14 dages betinget fængsel og op til tre måneders ubetinget fængsel. Retten i Holbæk idømte således tiltalte 14 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 235 ved at have videredelt utugtige billeder af en person under 18 år til en lukket Facebook-gruppe, hvortil forurettede blev kontaktet om dette af en anonym person. Det bør imidlertid bemærkes, at idømmelse af 14 dages betinget fængsel må anses som værende i den meget milde ende set i lyset af sagens alvor. Dog bør dette potentielt forklares med, at den tiltalte i sagen ligeledes var under 18 år gammel, hvorfor det lave strafniveau hellere skal ses i et præventivt lys. I forlængelse heraf bemærkes det endvidere, at tiltalte, i dommen afsagt

ved Retten i Hjørring, idømmes 30 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232, § 235 og § 264 d. Dette niveau ses tillige som værende i den lave ende henset til det bagvedliggende beskyttelseshensyn i § 235. Dog fremgår det i forbindelse med strafudmålingen, at der henses til, at både forurettede og tiltalte var 17 år gamle på gerningstidspunktet, hvorfor strafudmålingen, på lige fod med dommen afsagt ved Retten i Holbæk, har et mere præventivt aspekt henset til tiltaltes unge alder.

Dommene afsagt ved Retten i Roskilde, Retten i Glostrup og dommene afsagt ved Retten i Aarhus i henholdsvis april og juni 2016 ligner alle faktisk hinanden, hvilket tillige harmonerer med, at straffniveauet i samtlige sager spænder fra 20 til 40 dages betinget fængsel. Hertil nævnes, at der ved retten i Roskilde udelukkende er rejst tiltale efter straffelovens § 232 og i dommen afsagt ved Retten i Aarhus i april 2016 er der alene rejst tiltale efter straffelovens § 264 d. Som udgangspunkt giver valget af strafhjemmel ikke nogen nævneværdig udslag i forbindelse med domstolens udmåling af straf. Dette afspejles ligeledes af det faktum, at domstolene i næsten samtlige sager lægger samme begrundelse til grund, hvormed der henvises til krænkelsen af offeret og den til krænkelsen forbundne usikkerhed. Dog bemærkes det, at der i Retten af Glostrups dom kun idømmes 20 dages betinget fængsel, hvilket potentielt kan hænge sammen med det faktum, at anklagemyndigheden alene har valgt at rejse tiltalte efter straffelovens § 232.

Sidst bemærkes det, at tiltalte ved Retten i Aalborg blev idømt 3 måneders ubetinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 232 og § 264 d, hvorfor straffniveauet i nærværende sag må siges at være blevet særligt skærpet. Dog henses der til, at der i sagen er tale om tre forurettede, hvis billeder er udbredt til særlige hjemmesider med det formål at manipulere dem, samt at brugerne af internetsiden skulle få udløsning på billederne med henblik på at lægge nye billeder heraf ud på en af hjemmesiderne. Der kan således perspektiveres til Tfk.2013.627.Ø jf. afsnit 2.1.3., hvor tiltalte blev idømt 6 måneders ubetinget fængsel for medvirken til overtrædelse af straffelovens 232, § 235, stk. 1 og 2 samt § 264 d på baggrund af samme problemstilling. Det bør dog nævnes, at tiltalte i Tfk.2013.627.Ø havde udbredt billeder af 11 kvinder, hvoraf tre af kvinderne var under 18 år gammel, hvorimod der i nærværende sag blev udbredt billeder af tre kvinder, som alle var over 18 år gammel. På baggrund af ovenstående kan det derfor imidlertid konkluderes, at dommen afsagt ved Retten i Aalborg harmonerer strafmæssigt med retspraksis, hvilket medvirker til at skabe en mere forudsigelig retsstilling, både i henhold til tiltalte og forurettede.

Som tidligere nævnt fremgår det af ovenstående, at størstedelen af de gennemgåede domme har resulteret i et strafspænd fra 20 dages betinget fængsel til 40 dages betinget fængsel. Der ses således ikke nogen større udslag i strafudmålingen i forbindelse med anklagerens valg af strafhjemmel. Dette er ligeledes på trods af, at strafferammen i straffelovens § 264 d lyder på fængsel i op til seks måneder, hvorimod strafferammen i § 232 spænder op til 2 års fængsel. Dette kan dog imidlertid begrunde, hvorfor anklagemyndigheden i størstedelen af sagerne har valgt at straffe i sammenstød. Det fremgår dog af ovenstående analyse, at ingen af de til specialet udvalgte domme har resulteret i en fuldt udnyttet strafferamme, hvorfor det i praksis endnu ikke har vist sig at være af større betydning at straffe i sammenstød. På baggrund af den forestående revidering af strafferammen i straffelovens § 264 d, jf. også afsnit 1.1., kan det følgelig endnu ikke konkluderes, hvorledes indførelsen af en sådan skærpelse vil resultere i, at der for fremtiden tillige skal straffes i sammenstød.

Der synes med andre ord at være indikation for, at anklagemyndigheden, i forbindelse med sagsbehandlingen op til nu, har manglet konkrete retningslinjer for efter hvilke bestemmelser, der bør rejses tiltale efter. Dette har således været med til at skabe en række retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. Afslutningsvist må det således konkluderes, at den strafferetlige gennemarbejdning af retningslinjerne for tiltalerejsning i sager om digitale sexkrænkelser må bidrage til at skabe en større klarhed og bedre retsopfattelse for borgerne.

4. Konklusion

Den danske regering har i udspillet af 17. februar 2017 vurderet, at en stigning i antallet af sager om digitale sexkrænkelser nødvendiggør, at indsatsen heroverfor bør styrkes. I Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser er der således udstedt en række retningslinjer med henblik at tydeliggøre anklagemyndighedens behandling af sådanne sager, hvilket har til formål i sidste ende at skabe en mere ensartet retstilstand.

Denne afhandling har i et forsøg på at belyse gældende ret analyseret relevante straffelovsbestemmelser til brug for anklagemyndighedens sagsbehandling samt en række nøje udvalgte byretsdomme.

I teorien yder den nugældende straffelov en lang række fordele ved strafforfølgingen i sager om digitale sexkrænkelser. Når en gerningsmand idømmes straf ved en offentlig straffesag, erkender retssystemet således alvoren af forbrydelsen. Hertil kommer, at en gerningsmand har større grund til at frygte alvoren af en offentlig straffesag fremfor en civilretlig sag henset til alvoren af en plettet straffeattest samt de følgelige konsekvenser heraf. Det kan dog på baggrund af specialet konkluderes, at anklagemyndigheden til en vis grad har haft svært ved at implementere det stadig relative nye koncept.

Sager om digitale sexkrænkelser omfatter således ofte en bred variation af kriminel adfærd, for eksempel hacking, afpresning samt erhvervsmæssige udbredelse af børneporno, som i høj grad også er med til at understøtte den bagvedliggende produktion af hævnporno og børneporno generelt. Tillige fremgår det af ovenstående domsanalyse, at der i forbindelse med udmålingen af straf og godtgørelse oftest lægges særlig vægt på, at forurettede aldrig kan vide sig helt sikker på, hvorvidt det pågældende materiale fortsat vil florere på nettet. Ligeledes bemærkes, at forurettede oftest må se sig ”mættet” med en af domstolen udmålt godtgørelse herfor.

Det fremgår af ovenstående analyse, at den danske retstilstand er særligt præget af, at straffeloven indeholder op til flere relevante bestemmelser, som alle muliggør strafforfølging af seksuelle krænkelser på internettet. Det kan på baggrund af den løbende revidering af straffelovens § 264 d og § 235 udledes, at bestemmelserne findes at imødekomme problemstillinger, hvor distribueringen tager afsæt i sociale platforme såsom Facebook og Instagram, men også på en række særlige hjemmesider. Her henses blandt andet til, at ord-

lyden i både § 232, § 264 d og § 235 ikke er begrænset til, at en overtrædelse heraf skal begås på en bestemt måde eller i et bestemt forrum. Samtlige bestemmelser er dermed fremtidssikret således, at uberettiget videregivelse i form af blandt andet billeder og videoer af seksuelt krænkende karakter også er strafværdigt, såfremt forholdet begås via internettet eller et andet socialt medie.

Dog bemærkes det, at de nationale bestemmelser, trods overensstemmelse indenfor anvendelsesområdet af disse, stadig ses behæftet med enkelte praktiske og juridiske begrænsninger. Fælles for strafforfølgelsen i sager om digitale sexkrænkelser er, at det efter domsfældelsen kan fremstå særligt vanskeligt at fjerne det krænkende materiale, som har tilknytning til overtrædelsen. Gerningsmanden, såfremt han har rettighed hertil, vil således kunne fjerne det ulovlige materiale, eksempelvis ved at slette et opslag på Facebook eller slette en Instagramprofil. Dog vil forurettede aldrig med sikkerhed vide, hvorvidt det pågældende materiale er blevet lagret af en uvedkommende person eller distribueret på ny. Dette tegner således et billede af, at de nugældende bestemmelser ikke i sig selv udgør et tilstrækkeligt og praktisk værn overfor den beskyttelse, som forurettede i mangel tilfælde søger.

Som tidligere nævnt indeholder Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser særlige retningslinjer for anklagemyndighedens rejsning af tiltale, hvormed strafpåstand og strafudmåling forventes at afspejle forbrydelsens karakter og grovhed. På baggrund af ovenstående analyse findes det, at der i høj grad mangler en klar og synkron sagsbehandling fra anklagemyndighedens side.

Det bør endvidere nævnes, at sager, hvori der alene rejses tiltale efter straffelovens § 232 eller § 264 d, som det var tilfældet i dommene afsagt henholdsvis ved Retten i Roskilde og Retten i Aarhus i april 2016, giver anledning til retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. Analysen påpeger, at der er tale om en syv byretsdomme, som faktisk ligner hinanden. Betænkeligheden består således i, at der, på trods af store ligheder sagerne mellem, forekommer anseelige udsving ved valget af strafhjemmel i forbindelse med anklagemyndighedens tiltalerejsning. Dette afspejles tillige i anklagemyndighedens udformning af anklageskrifter og retsmødebegæringer, da det således er vanskeligt at tyde efter hvilken bestemmelse, anklageren ønsker forholdet straffet. Alt dette medfører således, at retstilstanden endog er reguleret, men at den endnu ikke afspejler sig på en tilfredsstillende måde.

Rigsadvokatens retningslinjer, særligt i forbindelse med straf i sammenstød, indikerer et politisk signal om, at indsatsen mod digitale sexkrænkelser ønskes styrket. På baggrund af de til brug for analysen udvalgte domme bemærkes det endvidere, at der for domstolenes vedkommende afspejles en generel varsomhed i forbindelse med strafudmålingen, hvorfor behovet for straf i sammenstød fremstår mere politisk fremfor praktisk. Det fremgår dog af den senere tids politiske debat og regeringens udspil af februar 2017, omkring den fremtidige håndtering af sager om digitale sexkrænkelser, at der foreligger et generel ønske om at skærpe straffniveauet i straffelovens § 264 d fra 6 måneder til to år. Realiseres en sådan skærpelse formodes at afspejle sig i forbindelse med anklagemyndighedens nedlæggelse af strafpåstand og dermed følgelig reflektere sig i domstolens strafudmåling. Kombineret med den meget sparsomme retspraksis efter offentliggørelsen af Rigsadvokatens retningslinjer for anklagemyndighedens tiltalerejsning er det således endnu ikke muligt at spå, hvilket niveau strafudmålingen vil ligge på for fremtiden.

Henset til den grove krænkelse, som følger i sager om digitale sexkrænkelser, og henset til at skaderne i forbindelse hermed kan vise sig uoprettelige, findes der at være anledning til tvivl om, hvorvidt det gældende straffniveau i retspraksis, reelt set afspejler forbrydelsens grovhed. På den baggrund findes der at være klare retslige fordele ved en skærpelse af straffniveauet for overtrædelse af straffelovens § 264 d. Derudover må en skærpelse heraf antages at tjene som et præventivt værn mod, at antallet af sager om digitale sexkrænkelser fortsat stiger. Hvorvidt en sådan skærpelse har en præventiv effekt, må stå sin prøve, såfremt lovændringen bliver vedtaget.

Det bemærkes imidlertid, at en skærpelse af straffniveauet ikke automatisk bør formodes at resultere i en adfærdsændring. Problematikken består således i, at der ofte er tale om sager, hvor de implicerede parter er under 18 år gamle. Dette var således tilfældet i dommene afsagt ved henholdsvis Retten i Hjørring og Retten i Holbæk. De implicerede parter var således under 18 år gamle, og begge tiltalte blev idømt betinget fængsel for udbredelse af børneporno jf. straffelovens § 235, stk. 1. Sagerne indikerer, at der i enkelte tilfælde i højere grad er tale om et behov for en styrkelse af oplysningsindsatsen over den yngre generation om konsekvenserne ved digitale sexkrænkelser. En sådan styrkelse må endvidere formodes at resultere i færre sager af ovennævnte karakter. Dertil bør det desuden overvejes, hvorvidt der, foruden en skærpelse af strafpåstanden i de enkelte sager, bør suppleres med særlig undervisning eller støtte til brug for tiltalte med henblik på en adfærdsregulering.

Med andre ord synes Rigsadvokatens retningslinjer i forbindelse med anklagemyndighedens tiltalerejsning at indikere et stærkt politisk signal om, at sagsbehandlingen og kriminaliseringen i sager om digitale sexkrænkelser ønskes styrket, blandt andet med henblik på nedbringelse af antallet af sager herom. Det kan på baggrund af afhandlingen konkluderes, at retstilstanden op til nu i høj grad bærer præg af usikkerhed i forbindelse med anklagemyndighedens rejsning af tiltale, hvilket må formodes tillige at have medvirket til at skabe udsving i forbindelse med domstolens strafudmåling. Det må dog på baggrund af Rigsadvokatens retningslinjer formodes, at en fuldblyndet implementering heraf vil bidrage til at skabe en højere grad af entydighed og forudsigelighed i retstilstanden fremover.

5. Litteraturliste

Andet

- Folketingstidende 1999-2000, tillæg A
- Folketingstidende 2002-03, tillæg A
- Folketingstidende 2008-09, tillæg A
- Regeringen: Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser (februar, 2017)
<http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/reu/bilag/159/1719191/index.htm>
- Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser (2017)
- Rigsdagstidende 1938-39, tillæg A

Artikler

- Dansk Stalkingcenter:
<http://www.danskstalkingcenter.dk/haevnporno/>
- Huffington Post: How to Defeat "Revenge Porn": First, Recognize It's About Privacy, Not Revenge
http://www.huffingtonpost.com/mary-anne-franks/how-to-defeat-revenge-porn_b_7624900.html
- Mary Anne Franks: Unwilling Avatars: Idealism and Discrimination in Cyberspace
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1374533
- Mary Anne Franks: Frequently Asked Questions; What is revenge porn?
<https://www.cybercivilrights.org/faqs/>
- Ungeprofilundersøgelsen af 2015
<https://www.skolesundhed.dk/Files/CMS/Ungeprofilundersogelsen%202015.pdf>
- Steen Schaumburg-Müller: U.2006.B.229, Personbilleder og ikke frit tilgængeligt sted, Karnov Group (2006)
- The Economist: Revenge Porn; How Should The Online Publications of Explicit Images Without Their Subjects Consent Be Punished?
<https://www.economist.com/news/international/21606307-how-should-online-publication-explicit-images-without-their-subjects-consent-be>
- Viborg Folkeblad: Politi advarer mod "Viborg-mappen":
<http://viborg-folkeblad.dk/viborg/Politi-advarer-mod-Viborg-mappen-/artikel/25704>

Betænkninger

- KBET nr. 1563, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser (2017)
- KBET nr. 601, Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred (1971)
- KBET nr. 1534, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser (2012)

Bøger

- Andenæs, Johs: Almindelig Strafferett, 5. Udgave, Universitetsforlaget (2004)
- Blume, Peter: Personregistrering, 3. Udgave, Akademisk Forlag (1996)
- Blume, Peter & Hermann, Janne Rothmar: Ret, Privatliv og Teknologi, 1. Udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag (2009)
- Jakobsen, Søren Sandfeld & Schaumburg-Müller, Sten: Medieretten, Jurist- og Økonomforbundets Forlag (2013)
- Munk-Hansen, Carsten: Udkast til Rettens Grund – Filosofi, Videnskab og Metode (2011)
- Nielsen, Gorm Toftegaard: Strafferet 1 – Ansvar, 2. Udgave, Christian Ejlers' Forlag (2004)
- Nielsen, Gorm Toftegaard: Straffesagens Gang, 4. Udgave, Christian Ejlers' Forlag (2007)
- Olesen, Karsten Naundrup & Lilja, Troels Michael: Domsanalyse, 2. Udgave, Samfundslitteratur.dk (2016)
- Schaumburg-Müller, Steen, Koch, Ida Elisabeth, Røberg, Kristine & Vedsted-Hansen, Jens: Menneskerettigheder & Magtfordeling, Aarhus' Universitetsforlag (2004)
- Torp, Carl: Den Danske Strafferets Almindelige Del, G.E.C. Gads Forlag (1905)
- Vestergaard, Jan, Dorph Anders, Jens Røn & Rørdam Thomas: Forbrydelser og Andre Strafbare Forhold, 2. Udgave, Gjellerup/Gads Forlag (2013)
- Waaben, Henrik & Nielsen, Kristian Korfits: Lov om Behandling af Personoplysninger, 2. Udgave, DJØF Forlag (2008)
- Waaben, Knud: Strafferettens Almindelige Del 1 – Ansvarslæren, 5. Udgave, revideret af Lars Bo Langsted, Karnov Group (2011)

Domme

Landsretsdomme

- U.2001.2573.Ø
- Tfk.2014.641.Ø
- UFR.1999.177.V
- Tfk.2013.627.Ø
- U.1975.1008/2.Ø
- TfK.2008.504.Ø

Højesteretsdomme

- U.1989.726.H
- U.2008.1565.H
- U.2010.2448.H

Domme uden domsnummer

- Vestre Landsrets dom af 19. oktober, 1999
- Retten i Hjørring, den 13. oktober 2016
- Retten i Glostrup, den 16. marts 2015
- Retten i Holbæk, den 22. juni 2016
- Retten i Aalborg, den 31. marts 2017
- Retten i Aarhus, den 19. april 2016
- Retten i Aarhus, den 13. juni 2016
- Retten i Sønderborg, den 29. august 2016
- Retten i Roskilde, den 11. august 2016

Udenlandske domme

- Wood v. Hustler
<https://www.leagle.com/decision/19841820736f2d108411634.xml>

Love

- Persondataloven
- Retsplejeloven

- Straffeloven

Andre lovregler

- EMRK